Handbogsrum 2

Redegørelse fra arbejdsgruppen vedrørende den skattemæssige behandling af investeringsforeninger og deres medlemmer

ex 2
DET JURIDISKE LABORATORIUM VED KØBENHAVNS UNIVERSITET
20-965 G

BETÆNKNING NR. 879

KØBENHAVN JUNI 1979

ISBN 87-503-3027-6

Eloni Tryk . København
Fi 03,0-176-bet.

Indholdsfortegnelse.

Side

I. Indledning 5

II. Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser 8

III. Den skattemæssige behandling af investeringsforeninger og deres medlemmer efter gældende ret

1. Indledning 13
2. Lovbestemmelser og praksis vedrørende beskatning af investeringsforeninger 13
3. Beskatning af medlemmer af investeringsforeninger, der ikke udsteder andelsbeviser til medlemmerne, men opretter en konto for hvert medlem 15
4. Beskatning af medlemmer af investeringsforeninger, der til medlemmerne udsteder andelsbeviser eller lignende, der er beregnet til at kunne omsættes 16
   Den løbende beskatning af medlemmer 16
   Beskatning af medlemmer ved afhændelse af investeringsbeviserne 17
   Følgen af de gældende avancebeskatningsregler . 18
5. Skattegodtgørelse 19
6. Børsstempel 19
7. Kapitaltilførselsafgift 2o
8. Den skattemæssige behandling af investeringsforeninger i andre lande 2o

IV. Arbejdsgruppens overvejelser

Indledning 21

A. Den skattemæssige behandling af medlemmerne ... 22

Side

Løsning 1: Ophævelse af 6.000 kroners fradraget . . . 22

Løsning 2: Opsplitning af investeringsforeningernes indtægter og beskatning hos medlemmerne uden hensyn til, om der sker udlodning eller ej . . . 24

Løsning 3: Variant af løsning 2, hvorefter der sondres efter sammensætningen af investeringsforeningernes portefølje . . . 3o

B. Løsningsmuligheder, der bygger på en ændret beskatning af investeringsforeningerne - suppleret med et forslag om fritagelse for avancebeskatning af en enkelt gruppe investeringsbeviser . . . 32

Løsning 4: Selskabsbeskatning af foreninger - adgang til fradrag for udloddede udbytter ved foreningens indkomstopgørelse . . . 32

Løsning 5: Selskabsbeskatning af ikke-udloddende foreninger - suppleret med ændret avancebeskatning af medlemmer af visse udloddende foreninger . . . 33

Ikke-udloddende foreninger . . . 33

Udloddende foreninger . . . 35

Mindretalsudtalelse . . . 38

C. Skattegodtgørelse . . . 4o

D. Børsstempel . . . 43

E. Kapitaltilførselsafgift . . . 44

V. Investeringsforeningernes formuesammensætning og -tilpasning

Indledning . . . 45

Udviklingen i formue og struktur . . . 45

Aktivsammensætningen . . . 46

Opsparing gennem investeringsforeninger under de gældende skatteregler . . . 48

Opsparing gennem investeringsforeninger under ændrede skatteregler . . . 49

B i l a g :

Bilag 1: Den disponible formues udvikling ved alternative placeringer - nogle regneeksempler-

Bilag 2: Redegørelse vedrørende særlig indkomstskat specielt med henblik på fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer

Bilag 3: Kapitel 1, afsnit III fra Betænkning nr. 856 om beskatning af aktieavancer

Bilag 4: Lovforslag nr. 57 af 3o. oktober 1975 til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (bl.a. om investeringsforeninger).

I. Indledning.

Ved skrivelse af 2o. december 1978 nedsatte skattedepartementet en arbejdsgruppe med følgende kommissorium:

"Spørgsmålet om den skattemæssige behandling af investeringsforeningerne har fået stedse stigende betydning i de senere år.

I skattelovgivningen skelnes mellem to typer af investeringsforeninger:

A. De kontoførende foreninger, der fører særskilte konti for mellemværendet med medlemmerne. For disse foreninger gælder de særlige regler i loven om beskatningen af investeringsforeninger.

Princippet er, at de enkelte medlemmer år for år svarer indkomstskat af det løbende afkast af deres indestående i foreningen, uanset om afkastet hæves eller ikke.

Der findes kun ganske få kontpførende foreninger oprettet på initiativ af et par af de største virksomheder her i landet.

B. De certifikatudstedende foreninger, der udsteder omsættelige certifikater som dækning for medlemmernes indskud. Disse foreninger deles igen i to undergrupper:

1. De foreninger, der løbende udlodder formueafkast af investeringskapitalen i takt med, at det indtjenes, og derfor kaldes de udloddende foreninger, og

2. De foreninger, der undlader at udlodde formueafkastet, og som derfor kaldes de opsamlende eller akkumulerende foreninger.

Investeringsvirksomhed anses ikke i den gældende skattelovgivning og praksis for at være erhvervsmæssig virksomhed. Derfor har foreningerne selv hidtil været fritaget for beskatning.

Medlemmerne omfattes derimod af de samme regler, som gælder for aktionærer og andelshavere, idet certifikaterne skattemæssigt behandles på samme måde som aktier og andelsbeviser. Ved salg af certifikaterne efter 2 års besiddelse.

er det derfor reglerne i lov om særlig indkomstskat, der skal anvendes. Heraf følger, at medlemmerne kan udnytte de skattefri fradrag i loven med den virkning, at maksimalt ca. 6.4oo kr. af fortjenesten fritages for beskatning. Det gælder selvom denne fortjeneste helt eller delvis hidrører fra ikke beskattet formueafkast. I det omfang kapitalen er anbragt i pengeinstitutter, eller i obligationer og pantebreve, kan således formueafkastet op til ca. 6.4oo kr. via investeringsforeningerne helt unddrages beskatning.

Der er bred enighed om, at en række investeringsforeninger udfører en samfundsgavnlig virksomhed ved at udjævne den risiko, der ikke mindst for den jævne befolkning er forbundet med opsparing i aktier og andre risikobærende papirer.

I den senere tid er antallet af akkumulerende foreninger med investeringer i andre aktiver end aktier imidlertid vokset betydeligt.

Det skal være arbejdsgruppens opgave at foretage en nærmere undersøgelse af de skattemæssige regler, der gælder for investeringsforeninger og deres medlemmer, samt på baggrund heraf at fremkomme med forslag om ændringer af de gældende regler.

Formålet med ændringerne skal være at tilvejebringe skattemæssig ligestilling for opsparing i investeringsforeninger, uanset hvorledes foreningen er organiseret, og således at der ikke opnås større skattemæssige fordele ved opsparing i investeringsforeninger end ved anden form for opsparing i pengeinstitutter eller værdipapirer m.v."

Til medlemmer af arbejdsgruppen blev udpeget:

Ekspeditionssekretær I.Bondesen', skattedepartementet, (formand).

Fuldmægtig Ulla Hansen, statsskattedirektoratet,

Fuldmægtig Fl. Dalby Jensen, finansministeriet, budgetdepartementet,

Fuldmægtig K. Mosekjær Madsen, økonomiministeriet, Det økonomiske sekretariat,

Fuldmægtig Jørgen Nørgaard, handelsministeriet,

Ekspeditionssekretær K. Hertel Rasmussen, skattedepartementet.

Fuldmægtig K. Mosekjær Madsen udtrådte af arbejdsgruppen den 1. juni 1979, fra hvilken dato han fik orlov fra økonomiministeriet.

Fuldmægtig Mogens Nagel Larsen, Det økonomiske sekretariat, er fra samme tidspunkt indtrådt som medlem af arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen har holdt 16 møder.

Arbejdsgruppens sekretær har været fuldmægtig Ebbe Willumsen, skattedepartementet.

Arbejdsgruppens redegørelse fremlægges hermed.

København, den 22. juni 1979.

II. Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser.

1. Med udgangspunkt i kommissoriet har arbejdsgruppen gennemgået de gældende regler om beskatning af investeringsforeninger og deres medlemmer.

Det er påvist, at der ikke gælder særlige regler for investeringsforeninger, men at de er undergivet skattelovgivningens almindelige regler om beskatning af foreninger, selvejende institutioner, fonds m.v. Gennemgangen viser, at der ikke finder nogen beskatning sted af investeringsforeninger.

Arbejdsgruppen er opmærksom på, at beskatningen af fonds m.v. indgår i den undersøgelse, der for tiden foretages i et af justitsministeriet nedsat udvalg.

2. Beskatningen af medlemmer af de såkaldte kontoførende foreninger, hvoraf der kun findes ganske få, er reguleret i en særlig lov.

Medlemmer af alle andre investeringsforeninger beskattes efter de for aktionærer gældende regler, uden hensyn til hvorledes foreningerne er organiseret, og uden hensyn til hvorledes foreningerne anbringer medlemmernes indskud.

3. Kommissoriet pålægger arbejdsgruppen at tilvejebringe skattemæssig ligestilling for opsparing i investeringsforeninger, uanset hvorledes foreningen er organiseret, og således at der ikke opnås større skattemæssige fordele ved opsparing i investeringsforeninger end -ved anden form for opsparing i pengeinstitutter eller værdipapirer m.v. Denne målsætning har været vanskelig at opfylde, bl.a. fordi aktier m.v. og andre værdipapirer så som obligationer og pantebreve skattemæssigt behandles forskelligt efter de gældende regler.

Arbejdsgruppen foreslår, at de gældende regler om beskatning af såvel investeringsforeninger som medlemmer ændres. Ved dette forslag er tilstræbt skattemæssig neutralitet mellem opsparing gennem investeringsforeninger og opsparing ved direkte placering.

4. Arbejdsgruppen finder ikke at kunne foreslå en afskaffelse af det særlige bundfradrag på 6.000 kr. i lov om særlig indkomstskat. En afskaffelse vil iøvrigt ikke skabe den fornødne ligestilling mellem medlemmer af investeringsforeninger og direkte investorer.

Det ligger efter arbejdsgruppens opfattelse uden for kommissoriets rammer at foreslå en generel afskaffelse af bundfradraget, da dette gives i al form for særlig indkomst.

Ved alene at ophæve bundfradraget for de i lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 6 og 7, omhandlede fortjenester, d.v.s. ved afhændelse af aktier, andelsbeviser o.lign. værdipapirer samt tegningsrettigheder til samme, vil beskatningen af aktionærer blive skærpet, hvilket arbejdsgruppen ikke finder bør være en konsekvens af dens forslag.

Arbejdsgruppens undersøgelser har vist, at selvom bundfradraget alene ophæves ved opgørelsen af fortjenesten ved afhændelse af investeringsbeviser i ikke-udloddende investeringsforeninger, vil dette ikke skabe den ønskede ligestilling mellem ejere af investeringsbeviser og direkte investorer, idet det fortsat vil være betydeligt mere fordelagtigt at investere i en ikke-udloddende investeringsforening end at investere direkte, jfr. bilag 1, der indeholder en grafisk fremstilling af formueudviklingen ved alternative placeringer.

5. En næsten fuldstændig skattemæssig ligestilling mellem opsparing i investeringsforeninger og anden opsparing ville efter arbejdsgruppens opfattelse kunne opnås, såfremt der foretoges en opsplitning af investeringsforeningernes indtjening i de enkelte indkomstarter, den består af, d.v.s. i renteindtægter, aktieudbytter (fra udenlandske og danske selskaber), realiserede avancer (på aktier, tegningsrettigheder m.v. og på obligationer, pantebreve m.v.), samt en angivelse af, hvor stor en del af foreningsformuens stigning, der skyldes kursstigninger/-fald på foreningens beholdning af aktier m.v. og af obligationer, pantebreve m.v. Den således opsplittede indtjening skulle herefter hvert år henføres til beskatning hos medlemmerne. Ved afhændelse af investeringsbeviset skulle medlemmet på samme måde alene beskattes af den del af fortjenesten, der ville have været skattepligtig for den direkte investor.

Arbejdsgruppens undersøgelser viser imidlertid, at en opsplitning af foreningernes indtjening ikke kan foretages på en måde, der kan administreres i praksis.

6. Arbejdsgruppen har overvejet, om ligestilling kunne opnås ved at inddrage alle investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, under beskatning på lige fod med aktieselskaber og samtidig indrømme foreningerne adgang til ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst at fradrage udloddede udbytter.

Arbejdsgruppen finder imidlertid ikke at kunne anbefale denne løsningsmulighed som følge af, at medlemmer, der ikke er skattepligtige, vil modtage skattegodtgørelse indirekte i form af en forøget udlodning fra foreningen.

Herefter har arbejdsgruppen undersøgt, om den ønskede ligestilling kan tilvejebringes ved at indføre en beskatning af de ikke-udloddende investeringsforeninger, således at vægten af den samlede beskatning af foreningen og medlemmet medfører tilnærmelsesvis samme nettoresultat for medlemmet som for den direkte investor.

Arbejdsgruppen foreslår, at den skattemæssige ligestilling tilvejebringes ved på lige fod med aktieselskaber at beskatte investeringsforeninger, der udsteder beviser for medlemmernes indskud, og som ifølge deres vedtægter ikke udlodder samtlige renter og udbytter. Arbejdsgruppens forslag på dette punkt svarer til den foreslåede ændring om beskatning af investeringsforeninger i lovforslag nr. 57 af 3o. oktober 1975, der er nedtaget som bilag 4.

8. Et overvejende flertal af arbejdsgruppen går ind for, at de gældende regler om beskatning af aktieavancer bør finde anvendelse ved medlemmets afhændelse af sit investeringsbevis i en ikke-udloddende investeringsforening, uanset hvorledes foreningens portefølje er sammensat. Et medlem (Nørgaard) finder, at en mere rimelig grad af ligestilling opnås, såfremt kursgevinster ved afhændelse af disse investeringsbeviser ikke beskattes som særlig indkomst.

9. Arbejdsgruppen finder, at de gældende regler om beskatning af investeringsforeninger bør bibeholdes for foreninger, der udlodder deres indtjente renter og udbytter, da disse regler ikke er i uoverensstemmelse med målsætningen om at skabe skattemæssig ligestilling mellem medlemmerne og direkte investorer.

10. De gældende regler for beskatning af udlodninger til medlemmerne og af deres fortjeneste ved afhændelse bør bibeholdes. Dog mener arbejdsgruppen, at der bør tilvejebringes hjemmel for, at medlemmer af en udloddende investeringsforening, der alene ejer pantebreve og obligationer, fritages for avancebeskatning ved afhændelse af deres investeringsbeviser ligesom direkte investorer ved afhændelse af sådanne papirer. Forslaget indebærer, at tab ved afhændelse af disse investeringsbeviser ikke vil kunne fradrages i anden særlig indkomst, respektive almindelig indkomst, hvilket svarer til, at direkte investorer ikke kan fradrage kurstab på fordringer. Af praktiske grunde foreslår man dog denne skattefrihed gjort betinget af mindst 2 års besiddelsestid hos medlemmet.

11. Arbejdsgruppen er orienteret om, at en kommende tilsynslovgivning for investeringsforeninger antagelig vil indeholde bestemmelser om, at investeringsforeningerne vil være pligtige til på begæring at indløse medlemmernes investeringsbeviser. Dette vil i skattemæssig henseende indebære, at medlemmerne efter de gældende regler skal medregne hele indløsningssummen til deres skattepligtige indkomst, idet der efter praksis ikke dispenseres i disse tilfælde. Arbejdsgruppen forestiller sig, at denne praksis vil blive taget op til overvejelse, når tilsynslovgivningen er gennemført.

12. Der er enighed i arbejdsgruppen om, at der bør indføres en ordning, hvorefter medlemmer af de udloddende aktiebesiddende investeringsforeninger skal være berettigede til skattegodtgørelse til den del af foreningernes udlodninger, der hidrører fra aktieudbytte.

13. Arbejdsgruppen har overvejet i hvilket omfang, en investeringsforenings driftsudgifter bør have indflydelse på størrelsen af den skattegodtgørelse, der tænkes indrømmet medlemmerne, og foreslår to mulige opgørelsesmetoder.

14. Arbejdsgruppen har ikke fundet anledning til at foreslå de gældende regler om børsstempel og kapitaltilførselsafgift ændret.

15. Arbejdsgruppen har undersøgt investeringsforeningernes formuesammensætning og i hvilket omfang, de foreslåede ændringer i foreningernes og medlemmernes skattemæssige behandling vil kunne ændre tilbøjeligheden til at spare op gennem investeringsforeninger eller tilskynde til ændringer i foreningsstrukturen og i foreningernes porteføljesammensætning.

Arbejdsgruppen har ved en gennemgang af regnskabsmateriale og oplysninger fra 8 af de største investeringsforeninger konstateret, at formuen i disse foreninger fra udgangen af det regnskabsår, der sluttede i 1978 og indtil maj 1979, er vokset i kraft af løbende indtjening og især ved medlemsindskud fra knap 7oo mill. kr. til godt 1.3oo mill. kr. Denne vækst har fundet sted næsten udelukkende i de akkumulerende foreninger/afdelinger. I den foregående lo-års periode skete der en 4-5 dobling af foreningernes formue, hvilket til sammenligning svarer til væksten i den cirkulerende Obligationsmasse.

16. De af arbejdsgruppen foreslåede ændringer af den skattemæssige behandling af investeringsforeningerne og deres medlemmer skønnes ikke at medføre større forskydninger i foreningsstrukturen og i foreningernes porteføljesammensætning, idet det dog må antages, at væksten i de akkumulerende foreninger vil blive begrænset væsentligt.

Konsekvenserne for det finansielle system vil under alle omstændigheder være begrænset som følge af investeringsforeningernes meget begrænsede vægt på det samlede kapitalmarked.

III. Den skattemæssige behandling af investeringsforeninger og deres medlemmer efter gældende ret.

1. Indledning.

I det følgende vil det blive beskrevet, hvorledes afgifts- og beskatningsforholdene er for investeringsforeningerne og deres medlemmer efter de gældende regler.

2. Lovbestemmelser og praksis vedrørende beskatning af investeringsforeninger.

Ved investeringsforeninger forstås i skattemæssig henseende sådanne foreninger, som har til formål at modtage indskud fra en medlemskreds til anbringelse i værdipapirer på en måde, der dels kan sikre en vis værdifasthed, dels kan virke risikospredende.

Investeringsforeninger er som andre foreninger *og* som f. eks. selvejende institutioner skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, af indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed, jfr. § 1, stk. 3, i selskabsskatteloven, når det af investeringsforeningens vedtægter fremgår, at mindst en af deltagerne hæfter med hele sin formue for foreningens forpligtelser over for trediemand.

Baggrunden for, at investeringsforeningerne traditionelt er opbygget med en personlig hæftende deltager, er, at foreningerne i modsat fald typisk ifølge deres vedtægter ville opfylde betingelserne for at være skattepligtige i videre omfang efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 2. Denne bestemmelse omfatter andre selskaber - end indregistrerede aktieselskaber -, i hvilke ingen af deltagerne hæfter personligt for selskabets forpligtelser, og som fordeler overskuddet i forhold til deltagernes i selskabet indskudte kapital. Sådanne andre selskaber beskattes ligesom indregistrerede aktieselskaber efter skattelovgivningens almindelige regler og ikke alene af erhvervsmæssig indtægt.

Skattepligten efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, omfatter som nævnt alene indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed, således som den nærmere er beskrevet i selskabsskattelovens § 1, stk. *3.* Af denne bestemmelse fremgår det, at som indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed for de i § 1, stk. 1, nr. 6, omhandlede foreninger m.v. betragtes indtægt ved næringsvirksomhed eller anden forretningsvirksomhed, herunder indtægt ved drift, udlejning eller bortforpagtning af fast ejendom.

Det fremgår af bemærkningerne til selskabsskatteloven og er fast antaget i praksis, at det er arten af den pågældende virksomhed, der er afgørende for spørgsmålet om skattepligt, medens det er uden betydning, om det er formålet med virksomheden at indvinde et overskud, hvilket det netop er for investeringsforeningernes vedkommende. Det er således også uden betydning for afgørelsen af, om skattepligt foreligger, om der rent faktisk er indvundet et overskud ved den pågældende virksomhed.

I praksis er det blevet tilladt investeringsforeninger at erhverve fast ejendom, uden at dette betragtes som erhvervsmæssig virksomhed i tilfælde af, at ejendommen tjener som domicil for foreningen, eller foreningen overtager fast ejendom som ufyldestgjort panthaver, når ejendommen snarest muligt efter overtagelsen sælges.

Såfremt en forening erhverver værdipapirer for lånte midler med det formål at opnå en indfrielses-/kursgevinst, vil denne virksomhed blive betragtet som erhvervsmæssig, og indkomsten ved både indfrielsesgevinster og sædvanlige renter og udbytter være skattepligtig. I praksis accepteres det dog, at foreningerne påtager sig gælds- og garantiforpligtelser til forskrivninger på ikke fuldt indbetalte aktier og lån til udnyttelse af tegningsrettigheder på foreningens aktier, dog forudsat at sådanne lån afvikles snarest muligt.

Med hensyn til spørgsmålet om at statuere næringsvirksomhed efter selskabsskattelovens § 1, stk. 3, vil det navnlig være omfanget af omsætningen, der er afgørende, men også arten af de omsatte papirer kan have betydning.

Spekulation medfører ikke i sig selv skattepligt for foreninger, og i praksis kan spekulation være ret hyppig og omfattende, inden den glider over i næring. Helt klar næring foreligger faktisk først, når virksomheden har fået karakter af vekselerervirksomhed.

De skattelignende myndigheder har lagt til grund, at formålet med investeringsforeninger er, at indskyderne skal kunne opnå dels en spredning af risikoen for tab, dels en inflationssikring, og følgelig antages foreningerne at have en vidtgående forpligtelse til kurspleje, hvorfor der må tilstås dem en ret vid margin for salg fra og køb til deres beholdninger, før skattepligt indtræder.

Der kan ikke opstilles generelle retningslinjer for, hvor stor en omsætning af værdipapirer en forening skal op på, før der skal statueres næring. Ligningsrådet har ikke anset en omsætning på over 25o *fo* af en forenings ultimoloeholdning af aktier og obligationer for at være næring.

3. Beskatning af medlemmer af investeringsforeninger, der ikke udsteder andelsbeviser til medlemmerne, men opretter en konto for hvert medlem.

Beskatningsregler for medlemmer af sådanne kontoførende investeringsforeninger, der bogfører medlemmernes indeståender, er fastsat ved en særlig lov fra 1962, jfr. nu lovbekendtgørelse nr. 13o af 6. april 1967 om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger.

Gennem adskillige år har der kun eksisteret ganske få foreninger, hvis medlemmer er omfattet af lovens bestemmelser.

Medlemmernes indestående opskrives hvert år med en forholdsmæssig andel af afkastet af foreningens aktiver. Endvidere reguleres indeståendet med de kursændringer, der har været på foreningens aktiver.

Ved opgørelsen af deres skattepligtige almindelige indkomst skal medlemmerne medregne den andel af renter og udbytter (og den dertil knyttede skattegodtgørelse på 15 pct.), der er tilskrevet deres indestående i foreningen.

Den tilskrevne andel af renter og udbytter beskattes altid i tilskrivningsåret, hvad enten andelen hæves eller forbliver indestående i foreningen. Det svarer ganske til beskatningen af renter på et bankindestående.

Den regulering af medlemmets indestående, der finder sted som følge af fortjeneste eller tab på foreningens aktier, obligationer, pantebreve og lignende værdipapirer, skal medregnes ved medlemmets indkomstopgørelse i det indkomstår, hvori han hæver af indeståendet. Hæves kun en del af indeståendet, skal kun den del af fortjenesten/tabet medregnes, som vedrører den hævede del, og først indskudte beløb anses for først hævet.

Hvis et medlem helt eller delvis hæver sit indskud i foreningen inden to år efter dets foretagelse, medregnes fortjenesten /tabet fuldt ud som almindelig indkomst. I andre tilfælde medregnes fortjenesten/tabet ved opgørelsen af medlemmets skattepligtige særlige indkomst.

4. Beskatning af medlemmer af investeringsforeninger, der til medlemmerne udsteder andelsbeviser eller lignende, der er beregnet til at kunne omsættes.

Når medlemmerne modtager investeringsbeviser for deres indskud i foreningen, bliver de beskattet efter de samme regler, som er gældende for aktionærer.

De skattemæssige virkninger for medlemmerne er imidlertid afhængige af, om der er tale om foreninger, der udlodder formueafkastet i takt med, at det oppebæres, eller der er tale om de såkaldte akkumulerende foreninger, der intet udlodder, men reinvesterer renter, udbytter og kursgevinster.

Den løbende beskatning af medlemmer.

Medlemmer af udloddende investeringsforeninger må løbende til deres skattepligtige indkomst medregne det beløb, foreningerne udlodder, hvad enten udlodningen hidrører fra foreningens udbytte-eller renteindtægter, fra realisation af værdipapirer eller fra kursgevinster ved udtrækning eller indfrielse af obligationer *og* pantebreve.

I forbindelse med vedtagelsen om udbetaling af udbytte skal investeringsforeningen indeholde udbytteskat (3o pct.), jfr. kildeskattelovens § 65, stk. 3-

Der er ikke knyttet skattegodtgørelse til udbytte, der udloddes af disse foreninger, jfr. nedenfor.

Medlemmer af akkumulerende investeringsforeninger indkomstbeskattes derimod ikke løbende af foreningernes indtjening, da der intet udloddes til medlemmerne, men renter, udbytter og kursgevinster reinvesteres med den virkning, at investeringsbeviserne stiger i værdi.

Beskatning af medlemmer ved afhændelse af investeringsbeviserne.

Hvad enten en investeringsforening udlodder sit formueafkast løbende eller ej, er medlemmerne skattepligtige af den fortjeneste, der opnås ved afståelse af deres investeringsbeviser, efter samme regler, som gælder ved afståelse af aktier.

Som bilag 2 er medtaget en redegørelse for særlig indkomstskat specielt med henblik på beskatningen af fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

Ifølge bestemmelsen i ligningslovens § 16 B, stk. 1, skal et medlem, der overdrager investeringsbeviser til den forening, der har udstedt investeringsbeviserne, medregne den fulde afståelsessum i sin skattepligtige almindelige indkomst uanset afståelsestidspunktet.

Fra denne regel kan der i medfør af ligningslovens § 16 B, stk. 2, efter ansøgning meddeles dispensation, således at reglerne for afståelse til andre end foreningen kommer til at gælde.

Baggrunden for bestemmelsen i § 16 B, stk. 1, er ønsket om at undgå omgåelse af udbyttebeskatningen, og derfor kan medlemmer af de akkumulerende investeringsforeninger ikke i praksis opnå dispensation efter stk. 2.

For at undgå, at medlemmerne beskattes af den fulde afståelssessum, har de ikke-udloddende investeringsforeninger derfor indskudt et særligt forvaltningsorgan til at varetage omsætningen af investeringsbeviser med medlemmerne.

Fortjeneste eller tab medregnes ved afståelse i medfør af ligningslovens § 16 C, stk. 1, ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, såfremt investeringsbeviset er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end to år forud for afståelsen.

I andre tilfælde medregnes fortjenesten eller tabet som særlig indkomst i henhold til lov om særlig indkomstskat § 2, stk. 1, nr. 6.

Fortjeneste eller tab skal opgøres efter reglerne i lov om særlig indkomstskat § 7, ligegyldigt om der er tale om almindelig eller særlig indkomst.

I princippet opgøres fortjenesten som differencen mellem det ved afståelsen indvundne beløb og anskaffelsessummen.

Fra og med indkomståret 1976 nedsættes den opgjorte fortjeneste ved afståelse af aktier og som her af investeringsbeviser i medfør af § 7, stk. 6, i lov om særlig indkomstskat med et fradrag på 5 pct., dog højst 4.000 kr.

Herudover tilkommer der enhver person, der er skattepligtig efter lov om særlig indkomstskat, et skattefrit bundfradrag i indkomstårets samlede særlige indkomst. Dette fradrag udgør fra og med indkomståret 1973 6.000 kr.

Den særlige indkomstskat beregnes og opkræves med 5o pct. af det beløb, hvormed den særlige indkomst - afrundet nedad til det nærmeste med loo delelige kronebeløb - overstiger 6.000 kr.

Som følge af disse fradrag vil fuldt skattepligtige personer kunne afstå aktier og lignende værdipapirer med en fortjeneste på 6.421 kr. uden beskatning, dersom de afståede værdipapirer har været i skatteyderens besiddelse i 2 år eller mere, og dersom han ikke har anden særlig indkomst i det pågældende indkomstår.

Følgen af de gældende avancebeskatningsregler.

Muligheden for efter 2 års besiddelse af et investeringsbevis at kunne afhænde dette med en skattefri fortjeneste på indtil 6.421 kr. og med en beskatning på 5o pct. af et eventuelt overskydende beløb og at kunne gentage dette i følgende år, har gjort det særlig attraktivt at investere i de akkumulerende investeringsforeninger. Fortjenesten ved afståelse af et investeringsbevis i disse foreninger vil typisk for størstedelens vedkommende hidrøre fra renter og udbytter fra den indskudte andel, og dette afkast ville, hvis det var blevet løbende udbetalt fra foreningen, eller der var investeret direkte, have været almindelig skattepligtig indkomst for investor.

Bilag 1 indeholder en grafisk fremstilling af formueudviklingen ved alternative placeringer.

5. Skattegodtgørelse.

I medfør af selskabsskattelovens § 17 A er der knyttet en skattegodtgørelse på 15 pct. af udbyttet til ethvert udbytte, der udloddes af de i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2, omtalte aktieselskaber og andre selskaber, dog bortset fra udbytte-udlodninger i moder-datterselskabsforhold.

Berettiget til skattegodtgørelse er alle udbyttemodtagere, der er fuldt skattepligtige her til landet af det modtagne udbytte..

Skattegodtgørelsen medregnes sammen med udbyttet ved opgørelsen af udbyttemodtagernes skattepligtige indkomst og modregnes herefter i de pålignede skatter.

Hverken investeringsforeninger eller medlemmerne er berettiget til skattegodtgørelse. Investeringsforeningerne fordi de ikke er skattepligtige, og medlemmerne fordi de kun besidder aktierne indirekte.

6. Børsstempel (lov nr. 313 af 2o. december 1915 om en særlig afgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer som ændret ved lov nr. 135 af 3o. marts 1946).

Ved overdragelse af aktier og lignende offentlige værdipapirer, gennem køb og bytte skal der betales børsstempel i forhold til de overdragne papirers samlede værdi med 1 kr. for hver 2oo kr. eller del deraf, d.v.s. ½ pct.

Alle former for aktier er omfattet af loven, selv om de ikke noteres på fondsbørsen. Det samme gælder investeringsbeviser, aktieretsbeviser, tegningsretsbeviser og interimsbeviser. Andelsbeviser omfattes kun af loven, når de er frit omsættelige. Omsætning af obligationer og anpartsbeviser er ikke omfattet af loven.

Afgiften nedsættes til det halve, hvis den ene af parterne er en professionel mellemmand, f.eks. vekselerer, pengeinstitut m.v., og overdragelsen ikke sker for mellemmandens regning. Investeringsforeninger omfattes ikke af denne regel, og disse foreningers køb og salg af aktier belægges derfor med fuld afgift.

Loven opregner en række tilfælde, hvor afgift ikke skal svares - herunder ved den første overdragelse fra udstederen til første erhverver.

7. Kapitaltilførselsafgift (lovbekendtgørelse nr. 6o4 af lo. december 1975 som ændret ved lov nr. 216 af 25. april 1976 og lov nr. 193 af 3. maj 1978).

Investeringsforeninger, hvis kapital- eller formueandel er optaget på Københavns fondsbørs eller en børs i en anden stat, der er medlem af De europæiske Fællesskaber, har pligt til at svare kapitaltilførselsafgift.

Pligten til at svare kapitaltilførselsafgift indtræder bl.a. i følgende tilfælde: Ved stiftelsen og ved udvidelse af egenkapitalen ved indskud.

Afgiften udgør 1 pct. af værdien af de indskud, der ydes af deltagerne.

8. Den skattemæssige behandling af investeringsforeninger i andre lande.

Arbejdsgruppen har gjort sig bekendt med de regler, der gælder for investeringsforeninger og deres medlemmer i de øvrige EF-lande samt i Sverige og Norge.

Disse regler, som varierer stærkt fra land til land, er indgået i de drøftelser og overvejelser, som ligger til grund for arbejdsgruppens indstilling.

IV. Arbejdsgruppens overvejelser.

Indledning.

1. Som det fremgår af det foregående afsnit, finder der ikke beskatning sted af investeringsforeninger, og de almindelige aktionærbeskatningsregler finder anvendelse på medlemmerne - bortset fra medlemmer af de kontoførende foreninger.

Dette indebærer, at foreninger, der ikke udlodder indtjente renter og udbytter, "transformerer" disse, der er almindelig indkomstskattepligtige hos medlemmer af udloddende foreninger og hos den direkte investor, til en kursstigning på investeringsbeviserne. Denne kursstigning kan medlemmet realisere uden skattebetaling, såfremt han har ejet beviset i mere end to år, og fortjenesten er mindre end 6.421 kr., og han ikke har anden særlig indkomst.

Endvidere medfører de gældende regler, at formuestigningen sker betydeligt hurtigere hos et medlem af en akkumulerende investeringsforening end hos den direkte investor som følge af, at der sker en løbende forrentning af medlemmets "skattekredit", samt at den særlige indkomstskat typisk vil være lavere end medlemmets marginalskat.

Et medlem vil imidlertid efter de gældende regler ved afhændelse af investeringsbeviset blive skattepligtig af foreningens kursgevinster på obligationer og pantebreve, medens den direkte investor normalt ikke vil blive beskattet af sådanne kursgevinster.

I det følgende har arbejdsgruppen overvejet, hvorledes man skattemæssigt kan opnå at ligestille opsparing i investeringsbeviser med anden form for opsparing.

Overvejelserne af virkningerne af forskellige skattemæssige løsningsmuligheder tager især udgangspunkt i en sammenligning med beskatningen ved direkte investering i aktier, obligationer og pantebreve.

Ved gennemgangen af de skattemæssige løsningsmuligheder har arbejdsgruppen overvejet, i hvilken grad ligestilling med andre opsparingsformer kan opnås, dels ved at ændre reglerne

for medlemmernes beskatning, dels ved at ændre reglerne om investeringsforeningernes skattepligt og endelig ved at kombinere en ændret beskatning af foreningerne med en ændret beskatning af medlemmerne.

Arbejdsgruppen har endvidere overvejet, hvorledes investeringsforeningerne og deres medlemmer kan blive berettiget til skattegodtgørelse.

Reglerne om børsstempel og kapitaltilførselsafgift er ligeledes medtaget i overvejelserne.

A. Den skattemæssige behandling af medlemmerne.

2. Først gennemgås muligheden for en løsning gennem ophævelse af 6.000 kr.'s fradraget (løsning 1).

Dernæst gennemgås en løsning, hvorefter medlemmerne beskattes på grundlag af en af foreningerne foretaget opsplitning af deres indtjening, hvad enten denne udloddes eller ej (løsning 2).

Endvidere peges på en variation af opsplitningsordningen (løsning *3).*

Løsning 1: Ophævelse af 6.000 kroners fradraget.

Hovedindvendingen imod de ikke-udloddende investeringsforeninger har været, at medlemmerne gennem en opsparing i disse kan transformere renter og udbytter, der er almindelig indkomstskattepligtige hos den direkte investor og hos medlemmer af en udloddende investeringsforening, til kursstigning på investeringsbeviset. Herved opnår indehaveren af investeringsbeviset dels selv at kunne bestemme, hvornår han ønsker, at beskatningen skal ske, dels at han efter at have ejet investeringsbeviset i 2 år alene bliver særlig indkomstskattepligtig af sin fortjeneste, hvilket efter omstændighederne ikke behøver at udløse nogen aktuel skattebetaling som følge af det særlige skattefri bundfradrag på 6.000 kr. i § 9, stk. 1, i lov om særlig indkomstskat m.v. samt 5 pct. fradraget i samme lovs § 7, stk. 6.

Arbejdsgruppen konstaterede indledningsvis, at det falder uden for kommissoriets rammer at foreslå en generel afskaffelse af 6.000 kr.'s fradraget, idet dette fradrag gives i enhver form for særlig indkomst. Fradraget indebærer bl.a., at en række jubilæumsgratialer og godtgørelser ved stillingsfratrædelser bliver helt eller delvis skattefri. Fradraget medfører også en lempelse ved beskatningen af aktieavancer samt en administrativ lettelse for ligningsmyndighederne, der undgår at inddrage sådanne mindre fortjenester under beskatning og at søge en egentlig avanceopgørelse tilvejebragt ved afståelse af mindre poster aktier, salg af tegningsrettigheder m.v., hvor det efter et konkret skøn er klart, at fortjenesten ikke overstiger 6.000 kr.

4. En ophævelse af bundfradraget for de i lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 6 og 7, omhandlede fortjenester, d.v.s. ved afhændelse eller afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer samt tegningsrettigheder til samme, vil betyde en skærpelse af beskatningen af aktionærer. En sådan skærpelse er formentlig ikke ønskelig, bl.a. fordi det ofte fremføres, at der bør indføres regler, der skal tilgodese den løbende forringelse af kronens købekraft ved opgørelse af fortjeneste eller tab som særlig indkomst.

5. Der kan i den forbindelse henvises til, at den af ministeriet for skatter og afgifter nedsatte kommission om beskatning af aktieselskaber og aktionærer (selskabsskattekommissionen)i betænkning nr. 856 af 31. juli 1978 enigt har udtalt, at det "indekserede tab", d.v.s[7]. forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen reguleret under hensyntagen til prisudviklingen, bør kunne bringes til fradrag i gevinst opnået ved afhændelse af aktier m.v. Under forudsætning af en sådan ordning med indeksering af anskaffelsessummerne foreslår selskabsskattekommissionen de gældende regler om bundfradrag ved opgørelse af fortjeneste ophævet.

6. Arbejdsgruppens undersøgelser viser, at der, selvom 6.000 kr.'s fradraget afskaffes alene ved opgørelsen af fortjenesten ved salg af investeringsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger, vil være en betydelig fordel ved at investere i en

akkumulerende obligations- og pantebrevsforening i forhold til den direkte investering, jfr. herved bilag 1, hvor formueudviklingen ved forskellige former for opsparing er illustreret grafisk.

Dette gælder, selv om det kan siges, at ejere af investeringsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger vil blive udsat for en hårdere beskatning end den direkte investor, hvis bundfradraget afskaffes, som følge af at medlemmet ved opgørelsen af sin fortjeneste også vil blive beskattet af kursgevinster på investeringsforeningens pantebreve og obligationer. Disse kursgevinster ville ikke blive beskattet hos den direkte investor.

Årsagen til, at det er så gunstigt at spare op i en ikke udloddende investeringsforening, er, at investeringsforeningen er skattefri, og at beskatningen af medlemmets fortjeneste først finder sted, når investeringsbeviset afhændes. Det er med andre ord forrentningen af"skattekreditten",der har afgørende betydning for værditilvæksten på investeringsbeviset, hvortil kommer, at satsen for særlig indkomstskat på 5o pct. typisk vil være lavere end marginalskatteprocenten hos medlemmet.

Løsning 2: Opsplitning af investeringsforeningernes indtægter og beskatning hos medlemmerne uden hensyn til, om der sker udlodning eller ej.

7. Ligestilling imellem opsparing i investeringsbeviser og anden opsparing vil kunne opnås, såfremt det er muligt at opsplitte investeringsforeningens indtjening i de enkelte indkomstarter, således at medlemmet alene beskattes - løbende og ved investeringsbevisets afhændelse - af de indtægter, som den direkte investor ville blive beskattet af, og uden hensyn til om der sker udlodning eller ej.

Det må antages, at det ikke vil volde investeringsforeningerne større vanskeligheder at foretage en opsplitning af et regnskabsårs samlede indtjening i renter, udbytter samt realiserede kursgevinster samt at angive, hvor stor en del af investeringsbevisernes kursstigning/-faid, der kan tilskrives kursstigninger /-fald vedrørende på den ene side aktier o.lign., og på den anden side fordringer (pantebreve, obligationer o.lign.).

Foreningerne foretager allerede i dag en sådan opsplitning - en eller flere gange om året - som følge af ønsket om at kunne vurdere porteføljesammensætningen.

Alle investeringsforeninger skulle i givet fald anvende kalenderåret som regnskabsår, og opsplitningen af indtjeningen skulle ske inden den 1. februar i det følgende regnskabsår af hensyn til tidspunktet for udløbet af fristen for medlemmernes indgivelse af selvangivelse (15. februar).

8. Da investeringsforeningens indtægter beskattes hos medlemmerne i foreningens indtjeningsår, og eventuelle udlodninger fra foreningen er medlemmets indkomstopgørelse uvedkommende (bortset fra evt. regulering af medlemmets fortjeneste ved afhændelse af investeringsbeviset) vil det være nødvendigt at ophæve den i kildeskattelovens § 65 omhandlede udbytteskat på udlodninger fra investeringsforeninger.

9. Af foreningens rente- og udbytteindtægter skal medlemmet ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst medtage så stor en andel, som forholdsmæssigt falder på hans investeringsbeviser - hvad enten renterne eller udbytterne vil blive udloddet fra foreningen eller ej.

I det omfang foreningen har udbytteindtægter, som medlemmet skal indtægtsføre på sin selvangivelse, bør han være berettiget til skattegodtgørelse.

lo. Foreningens kursgevinster, der som f.eks. fortjeneste ved salg af aktier eller tegningsrettigheder, ville være skattepligtig almindelig eller særlig indkomst, såfremt medlemmet havde investeret direkte, forudsættes i denne løsning beskattet hos medlemmet ved afhændelse af investeringsbeviset - som almindelig eller særlig Indkomst afhængig af om erhvervelsen af beviset ligger mindre eller mere end to år forud for afhændelsen.

11. Af praktiske grunde må man ved afgørelsen af, om der skal svares almindelig eller særlig indkomstskat, lægge vægt på, hvor længe medlemmet har ejet investeringsbeviset. Dette vil medføre, at en af en investeringsforening opnået fortjeneste, som ville blive undergivet almindelig indkomstbeskatning, såfremt den var opnået af en direkte investor, kun vil blive undergivet særlig indkomstbeskatning, såfremt medlemmet afhænder investeringsbeviset efter to års besiddelsestid. På den anden side skal medlemmet vente i to år efter erhvervelsen af investeringsbeviset, før han får sin fortjeneste beskattet som særlig indkomst, således at en fortjeneste opnået af en investeringsforening, der ville have været særlig indkomst for en direkte investor, vil blive undergivet almindelig indkomstbeskatning, hvis medlemmet afhænder investeringsbeviset inden to år efter erhvervelsen.

12. Den del af investeringsbevisets kursstigning/-faid, der kan henføres til de heromhandlede realiserede kursgevinster/-tab, skal som tidligere nævnt hvert år specificeres af investeringsforeningen sammen med den del af investeringsbevisets kursstigning/-fald, der kan henføres til kursstigninger/-fald på foreningens beholdning af aktier m.v.

Medlemmet skal hvert år anføre denne "kursgevinst" på sin selvangivelse, men vil først blive beskattet heraf ved afhændelse af investeringsbeviset. Såfremt der alene finder et delsalg sted af et medlems beholdning af investeringsbeviser, vil de almindelige regler om opgørelse af fortjeneste/tab ved aktiesalg finde anvendelse på disse kursgevinster.

13. Foreningens kursgevinster, som ville være fritaget for beskatning, såfremt medlemmet havde investeret direkte, f.eks. kursgevinst ved udtrækning eller salg af obligationer samt ved indfrielse eller salg af pantebreve, skal ikke beskattes hos medlemmerne.

Den del af investeringsbevisets kursstigning, der kan henføres til de heromhandlede realiserede kursgevinster skal ligeledes sammen med en angivelse af, hvor stor en del af investeringsbevisets kursstigning/-fald, der kan henføres til kursstigninger/-faid på foreningens beholdning af obligationer, pantebreve m.v. hvert år specificeres særskilt.

Denne "kursgevinst", der omfatter såvel realiserede som urealiserede kursgevinster, skal dog ikke påføres sælgerens selvangivelse, idet den havde været fritaget for beskatning, såfremt medlemmet havde foretaget en direkte investering. Ved medlemmets salg af investeringsbeviset vil den del af fortjenesten, der knytter sig til de heromhandlede kursgevinster, altså ikke blive beskattet.

14. I det år, hvor medlemmet erhverver investeringsbeviset, skal han ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst medtage den del af renterne og udbytterne, der forholdsmæssigt falder i tiden fra erhvervelsestidspunktet til den 31- december.

I afhændelsesåret skal han ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst medtage den del af renterne og udbytterne, der forholdsmæssigt falder i tiden fra 1. januar til afhændelsestidspunktet.

Ved alene at se på besiddelsestidens længde i købs- og salgsåret ved fordelingen af beskatningen af årets rente- og udbytteindtægter mellem sælger og køber vil der kunne opstå en 'skævdeling" som følge af, at kursudviklingen på investeringsbeviset for så vidt angår de renter og udbytter, foreningen modtager, kun forløber helt jævnt for renters vedkommende, men ikke for udbytter,da størrelsen af disse ikke kan forudsiges med sikkerhed.

15,, Ved opgørelsen af fortjeneste eller tab ved afhændelse bør medlemmet kunne fratrække den del af foreningens rente- og udbytteindtægter i afhændelsesåret, som han vil blive almindelig indkomstbeskattet af, idet denne del af foreningens rente- og udbytteindtægter er medregnet i salgskursen på investeringsbeviset.

Såfremt afhændelse finder sted, inden foreningen udlodder indtjeningen fra det forudgående år, skal fortjenesten reduceres med udlodningen. På samme måde skal anskaffelsessummen reduceres, hvis investeringsbeviset er erhvervet før tidspunktet for foreningens udlodning i anskaffelsesåret.

Eksempel:
Personen A erhverver et investeringsbevis den l/4 1979 til kurs 155 i en forening med blandet portefølje.
Ultimokursen 1978 for investeringsbeviset var 15o.
Pr. 1/7 1979 udloddes 12 vedrørende 1978.
Ultimokursen 1979 for investeringsbeviset er 158.
Da udlodningen pr. 1/7 1979 vedrører 1978, har der reelt været en kursstigning på investeringsbeviset på 2o i 1979. Samme kursstigning og samme udlodninger forudsættes i 198o og 1981.
A afhænder investeringsbeviset den l/lo 1981 til kurs 169.
Af den årlige kursstigning på 2o, forudsættes de 12 at vedrøre renter og udbytter, medens de 8 forudsættes at vedrøre avancer ved salg af aktier og obligationer samt kursstigning på disse.

Kurs	15o	155	16o	158	168	166	176	169	174
	1/1-79			1/1-8o		1/1-81			1/1-82
		1/4	1/7		1/7		1/7	1/1o	
Udlodninger			12		12		12		

Opgørelse af A's almindelige og særlige indkomst.

I købsåret (1979) beskattes A af den del af renterne og udbytterne, der forholdsmæssigt falder på hans besiddelsestid, d.v.s. 9 ($\frac{27o}{36o}$af 12).

Oplysningerne om størrelsen af renterne og udbyttet for 1979 modtager A senest l/2 198o.
I 198o beskattes A af 12.
I 1981 beskattes A af 9 ($\frac{27o}{36o}$ af 12).

Særlig indkomst:
Købssum 155 med fradrag af 12 (udbytte vedr. 1978) = 143.
Salgssum 169 med fradrag af den almindelige indkomst A skal beskattes af i 1981, 9 = I6o.
Der skal ikke ske regulering af fortjenesten for så vidt angår udbytte for indkomståret 198o, idet dette er udloddet på salgstidspunktet.
Særlig indkomst I6o ~~s~~ 143 = 17.

16. Arbejdsgruppen mener ikke at kunne anbefale den beskrevne opsplitningsmetode til at søge en skattemæssig ligestilling tilvejebragt mellem opsparing i investeringsbeviser og anden opsparing, da metoden for de fleste medlemmer af investeringsforeningerne vil fremstå som yderst kompliceret, og da den i administrativ henseende vil være uhåndterlig. Specielt vil den regulerede anskaffelsessum for et medlems resterende beholdning af investeringsbeviser ved en delafståelse blive vanskeligere at opgøre end efter de nugældende regler, og disse er vanskelige nok endda, jfr. selskabsskattekommissionens betænkning Kapitel 1, afsnit III, der er medtaget som bilag 3.

Arbejdsgruppen har også lagt vægt på, at det ved medlemmets afhændelse af et investeringsbevis i praksis vil være umuligt at opsplitte fortjenesten i en skattepligtig og en skattefri del i erhvervelses- og afhændelsesåret,idet den årlige opgørelse fra foreningen ikke vil kunne anvendes som fordelingsnøgle på grund af de stadige kursændringer på foreningens beholdning af værdipapirer. For at en opsplitning skal føre til et rimeligt resultat, må det kræves, at foreningen dagligt opsplitter sin formuevækst i en skattepligtig og i en skattefri dei.

Endvidere vil en bestemmelse om, at medlemmet skal beskattes af investeringsforeningens indtægter i det år, hvor foreningen erhverver disse, medføre praktiske administrative vanskeligheder, da foreningen skal opgøre sin nettoindtjening i renter, udbytte, kursavancer m.v., inden regnskabet er godkendt på foreningens generalforsamling.

Endelig finder arbejdsgruppen, at det ikke kan være ønskeligt, at udbyttebeskatningen ophæves for så vidt angår udlodninger fra investeringsforeninger, bl.a. som følge af at begrænset skattepligtige ikke vil blive beskattet af foreningernes udlodninger.

Løsning 3- Variant af løsning 2, hvorefter der sondres efter sammensætningen af investeringsforeningernes portefølje.

17. Arbejdsgruppen har undersøgt en alternativ og mere administrativ håndterlig løsning. Investeringsforeningerne forudsættes også her at anvende kalenderåret som regnskabsår og være pligtige til inden den 1. februar i det følgende år at foretage en opsplitning af regnskabsårets indtjening.

18. Som anført under afsnit 16 indebærer en opsplitning, der bl.a. muliggør, at kursgevinster på obligationer og pantebreve ikke beskattes hos medlemmerne, at foreningen dagligt skal opsplitte sin formuevækst i en skattepligtig og i en skattefri del. For at komme uden om denne ulempe bygges i denne variant på en sondring mellem:

A. Foreninger, der alene ejer fordringer, d.v.s. obligationer og pantebreve.
B. Foreninger, der alene ejer aktier, og foreninger, der har en blandet portefølje.

19- Personer, som ejer investeringsbeviser i de ovenfor under A nævnte investeringsforeninger (obligations- og pantebrevsforeninger) skal medtage foreningens renteindtjening ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst, hvad enten renterne vil blive udloddet fra foreningen eller ej.

Ved afhændelse af et investeringsbevis skal medlemmet ikke beskattes af sin fortjeneste - uanset besiddelsestidens længde - da han ville have været fritaget for beskatning af de kursgevinster, foreningen har opnået, såfremt han havde investeret direkte i samme papirer.

Bestemmelsen i statsskattelovens § 5 a vedrørende næring/spekulation finder dog anvendelse ved afgørelsen af, om medlemmets kursgevinst/-tab skal medtages ved opgørelsen af hans skattepligtige indkomst.

2o. Personer, som ejer investeringsbeviser i de under B nævnte investeringsforeninger (aktieforeninger og foreninger med blandet portefølje), skal medtage foreningens udbytte- og renteindtægter, hvad enten disse udloddes eller ej, ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst. Ved afhændelse

af investeringsbeviset finder de almindelige aktieavancebeskatningsregler anvendelse uden hensyn til, om fortjenesten hidrører fra kursgevinster på obligationer, pantebreve eller aktier. Ved opgørelsen af fortjenesten bør medlemmet dog kunne fratrække den del af foreningens indtjening i afhændelsesåret, som han skal medregne ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst. Såfremt afhændelse finder sted, inden foreningen udlodder indtjeningen fra det foregående år, skal sælgerens fortjeneste reduceres med udlodningen. På samme måde skal sælgeren reducere sin anskaffelssessum, hvis han har erhvervet investeringsbeviset før foreningens udlodning i anskaffelsesåret. Endelig skal fortjenesten reduceres med akkumulerede renter og udbytter, der løbende er beskattet hos medlemmet. Fortjenesten vil herefter være: Salgssum - købssum -f beskattede renter og udbytter + udlodninger i besiddelsestiden.

21. Denne løsningsvariant indebærer den administrative fordel i forhold til løsning 2, at man undgår at skulle opsplitte kursgevinster i en "skattefri" og en "skattepligtig" del i de investeringsforeninger, der har en blandet portefølje. Derimod fritages kursgevinster på obligationer og pantebreve ikke for beskatning her. Der vil dog i denne løsningsvariant være mulighed for placering i de under A. nævnte foreninger.

En række af de indvendinger, der kan fremføres mod løsning 2, vil også kunne fremføres imod den her beskrevne. Derfor finder arbejdsgruppen at måtte afstå fra at anbefale denne løsningsmetode, ikke mindst fordi opgørelsen af den regulerede anskaffelsessum for investeringsbeviserne i tilfælde af et delsalg vil blive yderligere vanskeliggjort i forhold til de gældende regler.

B. Løsningsmuligheder, der bygger på en ændret beskatning af investeringsforeningerne - suppleret med et forslag om fritagelse for avancebeskatning af en enkelt gruppe investeringsbeviser.

22. Efter at arbejdsgruppen ved gennemgangen af løsningsmulighederne foran under A. har konstateret, at det ikke er muligt at skabe en tilfredsstillende skattemæssig ligestilling mellem opsparing i investeringsbeviser i ikke-udloddende foreninger og anden opsparing ved at ændre de gældende regler for beskatning af medlemmerne af investeringsforeningerne, og da arbejdsgruppen på grundlag af sine overvejelser finder det mest hensigtsmæssigt at bibeholde de gældende regler, hvorefter ejere af investeringsbeviser kun indkomstbeskattes af foreningens formueafkast, såfremt dette udloddes, og i det indkomstår, hvori udlodning finder sted, har arbejdsgruppen undersøgt muligheden for at skabe ligestilling gennem en ændring af reglerne for beskatning af investeringsforeninger.

Løsning 4: Selskabsbeskatning at *i* areninger - adgang til fradrag for udloddede udbytter ved foreningens indkomstopgørelse.

23. Arbejdsgruppen har overvejet, om ligestilling kunne opnås ved at beskatte investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, på lige fod med aktieselskaber.

De indtægter, foreningen udlodder, bør dog ikke beskattes i foreningen. Dette kan undgås ved at inddrage alle investeringsforeninger under beskatning på lige fod med aktieselskaber og samtidig indrømme foreningerne adgang til ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst at fradrage udloddede udbytter, på samme måde som pengeinstitutter kan fradrage rentetilskrivningen på indlån ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst.

Denne løsningsmulighed har den fordel, at også ikke udloddede indtægter bliver undergivet en løbende beskatning, og at foreningerne vil blive berettiget til skattegodtgørelse vedrørende deres aktieudbytter. Denne skattegodtgørelse vil ikke blive beskattet i foreningen, såfremt den videreudloddes til medlemmerne, medens medlemmet på samme måde som den direkte investor vil blive beskattet af skattegodtgørelsen.

På den anden side vil en gruppe medlemmer opnå en utilsigtet fordel ved denne løsning, idet medlemmer, der ikke er skattepligtige, og til hvis udbytteindtægter der dermed ikke er knyt-

tet skattegodtgørelse, nu vil få skattegodtgørelsen indirekte i form af en forøget udlodning fra foreningen. Dette vil f.eks. gælde skattefri institutioner, fonds, foreninger m.v. samt udenlandske ejere af investeringsbeviser.

Arbejdsgruppen finder derfor ikke at kunne anbefale denne løsningsmulighed.

Løsning 5: Selskabsbeskatning af ikke-udloddende foreninger-suppleret med ændret avancebeskatning af medlemmer af visse udloddende foreninger.

24. Ved arbejdsgruppens fortsatte overvejelser har man anlagt følgende sondring:

I. Ikke-udloddende foreninger.
II. Udloddende foreninger.

Inden for de udloddende foreninger sondres der mellem:

1° Medlemmer af foreninger, der alene ejer fordringer, d.v.s. obligationer og pantebreve.
2 Medlemmer af foreninger, der alene ejer aktier eller har en blandet portefølje.

Ikke-udloddende foreninger.

25. Foreninger, der ikke udlodder deres indtjening, har efter de gældende regler den fordel, at de uden beskatning kan tillægge såvel indvundne renter og udbytter som kursgevinster til foreningens formue og geninvestere indtjeningen med den virkning, at investeringsbeviserne stiger i værdi langt hurtigere end investeringsbeviserne i de udloddende investeringsforeninger og formuen hos den direkte investor.

Arbejdsgruppens undersøgelser af formueudviklingen ved forskellige former for opsparing, jfr. bilag 1, viser således, at den relative formuevækst for et investeringsbevis i en akkumulerende investeringsforening, der har investeret i obligationer og pantebreve, sker mere end dobbelt så hurtigt som formuestigningen hos en person, der har investeret direkte i tilsvarende værdipapirer.

Ganske vist vil ejeren af et investeringsbevis blive skattepligtig af sin fortjeneste, når han afhænder beviset, men da fortjenesten skal medregnes som særlig indkomst, hvis han har ejet investeringsbeviset i mere end to år, bevirker det særlige bundfra-

drag i lov om særlig indkomstskat sammen med 5 pct. fradraget i samme lov, at han som medlem af en investeringsforening hvert år kan realisere en fortjeneste på ca. 6.42o kr. uden skattebetaling, såfremt han ikke har anden særlig indkomst. Størstedelen af denne fortjeneste vil typisk stamme fra de uloeskattede renter og udbytter, der er tillagt investeringsforeningens formue.

26. Det vil efter arbejdsgruppens opfattelse være mere hensigtsmæssigt generelt at beskatte investeringsforeninger, der ifølge deres vedtægter ikke udlodder samtlige oppebårne renter og udbytter, på lige fod med aktieselskaber.

Foreninger, der ikke udlodder deres oppebårne renter og udbytter, vil herefter blive skattepligtige af disse, og - som andre skattepligtige - af avancer ved aktiesalg, ligesom de i medfør af ligningslovens § 4 vil blive skattepligtige af gevinst ved afhændelse eller indfrielse af obligationer og pantebreve som følge af, at det er et normalt led i investeringsforeningernes almindelige virksomhed at anbringe midler i sådanne aktiver.

Arbejdsgruppens forslag svarer på dette punkt til den foreslåede ændring af beskatningen af investeringsforeninger i lovforslag nr. 57 af 3o. oktober 1975, der er medtaget som bilag 4.

27. Et overvejende flertal af arbejdsgruppens medlemmer går ind for, at de almindelige regler om beskatning af aktieavancer bør finde anvendelse som hidtil ved afhændelse af investeringsbeviser i foreninger, der ikke udlodder deres renter og udbytter. Det medfører ganske vist, at kursgevinster, der stammer fra foreningens obligationer og pantebreve, som ikke ville være skattepligtige hos den direkte investor, vil blive almindelig eller særlig indkomstskattepligtige hos medlemmet ved dennes afhændelse af investeringsbeviset. Den uændrede videreførelse af beskatningen ved afhændelse må ses på baggrund af, at en beskatning af foreningen i mange tilfælde ikke vil være af samme omfang som den løbende beskatning af direkte investorer.

Et medlem af arbejdsgruppen (Nørgaard) går som anført nedenfor i punkt 36 ind for, at de almindelige regler om beskatning af aktieavancer ikke bringes i anvendelse ved afhændelse af investeringsbeviser i foreninger, der ikke udlodder deres renter og udbytter.

28. Arbejdsgruppen har overvejet, om investeringsforeningerne bør fritages for beskatning af de i ligningslovens § 4 omhandlede kursgevinster som følge af, at medlemmerne ved opgørelsen af deres skattepligtige fortjeneste også skal medtage disse kursgevinster.

Imidlertid finder arbejdsgruppen ud fra samme overvejelser, som ligger til grund for fastholdelsen af avancebeskatningen hos medlemmet ved afhændelse, og da man ikke har kunnet gå ind for en afskaffelse af bundfradraget i lov om særlig indkomstskat, ikke at burde foreslå en sådan fritagelse. Hvis foreningen blev fritaget for beskatning af disse kursgevinster, ville medlemmer af investeringsforeninger, der ikke udlodder, nemlig i kraft af bundfradraget i lov om særlig indkomstskat kunne opnå at få renter og udbytter beskattet med 37 pct., medens den direkte investor og medlemmer af udloddende investeringsforeninger bliver beskattet med deres marginalskatteprocent af deres formueafkast.

Udloddende foreninger.

29. Foreninger, der udlodder deres indtjente renter og udbytter, bør efter arbejdsgruppens opfattelse fortsat være omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, således at de ligesom andre foreninger kun beskattes i det omfang, de driver erhvervsmæssig virksomhed (næring).

Arbejdsgruppen har her lagt vægt på, at de gældende regler om beskatning af foreninger ikke er i uoverensstemmelse med den målsætning, man har haft med hensyn til at skabe skattemæssig ligestilling mellem medlemmer af udloddende investeringsforeninger og direkte investorer.

De gældende regler for beskatning af udlodninger til medlemmerne og af deres fortjeneste ved afhændelse bør bibeholdes med den nedenfor i punkt 30 nævnte undtagelse.

30. Imidlertid har arbejdsgruppen ment, at der bør søges tilvejebragt mulighed for,at medlemmer af en udloddende investeringsforening, der alene ejer obligationer og pantebreve, fritages for avancebeskatning ved afhændelse af deres investeringsbevis i samme omfang som direkte investorer.

Udlodder en investeringsforening, der alene ejer pantebreve og obligationer, hvert år sin nettoindtjening, vil et medlem blive beskattet af den udlodning, der knytter sig til hans investeringsbevis, på samme måde som den direkte investor bliver

beskattet af det årlige renteafkast fra de papirer, han har investeret i. Imidlertid medfører de gældende regler, at fortjeneste ved afhændelse af et investeringsbevis skal medregnes til medlemmets almindelige eller særlige indkomst, alt efter om det er erhvervet mindre eller mere end to år forud for afhændelsen.

Den, der investerer direkte i obligationer og pantebreve vil normalt ikke - uanset hvor lang tid, der.er forløbet mellem erhvervelsestidspunktet og afhændelsestidspunktet - blive beskattet af en fortjeneste opnået ved afhændelse af sådanne papirer.

Arbejdsgruppen finder derfor, at en skattemæssig ligestilling mellem opsparing i investeringsbeviser i den heromhand-1ede type investeringsforeninger og direkte, investering i obligationer og pantebreve bedst vil kunne opnås, såfremt der indføres en bestemmelse om, at personer, der ejer investeringsbeviser i en forening, som alene ejer fordringer, d.v.s. obligationer og pantebreve, og som ifølge sine vedtægter skal udlodde sin nettoindtjening, fritages for beskatning af fortjenesten ved afhændelse.

Forslaget indebærer, at tab ved afhændelse af disse investeringsbeviser ikke vil kunne fradrages i anden særlig indkomst respektive almindelig indkomst, hvilket svarer til, at direkte investorer ikke kan fradrage kurstab på fordringer.

En bestemmelse som nævnt forudsætter, at der indføres en bestemmelse om, at investeringsforeningens indtjening beskattes hos medlemmet i det år, hvor foreningen indtjener renterne. I modsat fald kan medlemmerne købe investeringsbeviser umiddelbart efter, at foreningen har udloddet sin indtjening fra det foregående år, og sælge dem igen, umiddelbart inden der igen skal finde en udlodning sted, og dermed konvertere (indkomstskattepligtige) renter til (skattefri) kursgevinst.

31. En bestemmelse om, at medlemmerne skal beskattes af investeringsforeningens renteindtægter i foreningens indtjeningsår, medfører som nævnt under pkt. I6 praktiske administrative vanskeligheder, bl.a. fordi foreningen skal opgøre sin nettoindtjening i renter og kursavancer, inden regnskabet er godkendt på foreningens generalforsamling.

Arbejdsgruppen har derfor tilstræbt, at en ny regel, der skal fritage medlemmerne for beskatning af deres fortjeneste ved afhændelse af investeringsbeviser i udloddende obligations- og pantebrevsforeninger, ikke udelukker, at medlemmerne først beskattes af foreningens renteindtægter i det år, hvor de udloddes.

32. Arbejdsgruppen finder, at en rimelig løsning på dette problem kan opnås - uden derved at åbne for de forannævnte misbrugsmuligheder ved konvertering af renter til kursgevinst - ved at gøre skattefritagelsen for fortjeneste opnået ved afhændelse af investeringsbeviser i udloddende obligations- og pantebrevsf oreninger betinget af mindst 2 års besiddelsestid hos medlemmerne. Herved opnår man ganske vist ikke en fuldstændig ligestilling med den direkte investor i obligationer og pantebreve, idet denne normalt vil kunne afhænde sine værdipapirer uden avancebeskatning selv efter ganske kort besiddelsestid.

33. Arbejdsgruppen finder derimod ikke, at investeringsforeningens kursgevinster på obligationer og pantebreve skal kunne udloddes til medlemmerne uden beskatning, idet det er et grundlæggende princip i dansk skatteret, at alt, hvad der af et selskab (forening) udloddes til aktionærer eller andelshavere, henregnes til udbytte.

34. De gældende regler om beskatning af ejere af investeringsbeviser bør efter arbejdsgruppens opfattelse ikke ændres for medlemmer af udloddende aktieforeninger, da det er de samme regler, der gælder for dem, der investerer direkte i aktier. Udlodninger beskattes således hos medlemmet i udlodningsåret, og avancebeskatning finder sted ved afhændelse af investeringsbeviserne.

35. De samme regler som for aktieforeninger bør finde anvendelse for medlemmer af udloddende foreninger med blandet portefølje.

Når et medlem af sådanne foreninger afhænder sit investeringsbevis, vil en del af fortjenesten hidrøre fra foreningens kursgevinster på obligationer og pantebreve. Som en logisk følge af de regler, der foreslås anvendt på fortjeneste opnået ved salg af investeringsbeviser i udloddende foreninger, der alene ejer obligationer og pantebreve, burde også denne del af fortjenesten være fritaget for beskatning hos medlemmet.

Imidlertid vil det, som der tidligere er redegjort for, efter arbejdsgruppens opfattelse være umuligt i praksis løbende at opsplitte fortjenesten i en "skattepligtig" og en "skattefri" del.

Mindretalsudtalelse.

36. Et medlem (Nørgaard) bemærker: Udvalgets forslag vedrørende ikke-udloddende investeringsforeninger kan på grundlag af de af udvalget beregnede eksempler på formueudviklingen for aktier og pantebreve (bilag 1, tabel 2) belyses som følger:

Kroner	Person		Skattepligtig investeringsforening, der ikke udlodder udbytter og renter.	
	Lav marginalskat *)	Høj marginalskat	÷ særlig indkomstskat	+ særlig indkomstskat
Aktier ÷ særlig indkomstskat	299	279	340	220
Aktier + særlig indkomstskat	249	230		
Pantebreve	570	468	636	368

*) Investorer med "lav" marginalskat er forudsat at befinde sig på statsskatteskalaens mellemste trin, jfr. bilag 1, side 55. Beskatningsprocenten på første trin er 14,4 procent-points lavere.

Disse eksempler viser efter min opfattelse, at skattepligt for den ikke-udloddende forening kombineret med den af udvalgets flertal foreslåede bevarelse af avancebeskatningen ved medlemmets afhændelse af investeringsbeviset leder til en samlet hårdere beskatning end for den direkte investor. Ordningens holdbarhed beror udelukkende på, om medlemmet i kraft af bundfradraget eller på grund af tab omfattet af loven om særlig indkomstskat ikke betaler særlig indkomstskat af kursgevinsten ved afhændelse af investeringsbeviset.

I de tilfælde, hvor denne forudsætning ikke holder, f. eks. fordi medlemmet har anden særlig indkomst eller på grund af ændrede forhold, er nødsaget til at realisere en "beholdning af investeringsbeviser med en formuestigning, der overstiger "bundfradraget, er princippet om skattemæssig neutralitet lidet tilgodeset. Det skyldes bl.a., at kursgevinster på obligationer og pantebreve, som ellers er skattefri, på grund af avancebeskatningen ved medlemmets afhændelse af investeringsbeviset, undergives beskatning to gange. Dette resultat forekommer ikke ganske velbegrundet. Forudsat en løbende og rimelig beskatning repræsenterer investeringsforeningen, som geninvesterer det årlige afkast, næppe en samfundsmæssigt uønskelig opsparingsform, tværtimod.

De viste regneeksempler giver dernæst efter min opfattelse ikke et fuldgyldigt indtryk: af den beskatning, som den direkte investor er udsat for. Beskatningen af afkastet på den direkte investors værdipapirer afhænger af den pågældendes samlede skattepligtige indkomst. Er denne på grund af indkomstforholdene i øvrigt, eller på grund af fradrag af forskellig art, lav, vil beskatningen af værdipapirafkastet også være lav. Omvendt ved høj indkomst og/eller små fradrag.

Den foreslåede beskatning for ikke-udloddende foreninger og deres medlemmer afviger principielt fra indkomstbeskatningen i øvrigt ved at være uberoende af medlemmets samlede indkomstforhold. Denne principielle forskel indebærer, at ligestillingsprincippet ikke vil være iagttaget for alle medlemmer. Man bør derfor lægge beskatningsniveauet således, at urimeligheder videst muligt undgås.

Jeg må herefter konkludere, at princippet- om skattemæssig neutralitet eller ligestilling for medlemmet af den ikke-udloddende investeringsforening overvejende tilsiger, at foreningen gøres skattepligtig med den følge, at renter og udbytte samt kursgevinster på såvel aktier som obligationer og pantebreve bliver løbende beskattet, men at kursgevinsten ved afhændelse af investeringsbeviset ikke bør beskattes som særlig indkomst. Ej heller bør kurstab kunne bringes til fradrag i medlemmets særlige indkomst respektive almindelige indkomst.

En sådan ordning, der repræsenterer en betragtelig stramning i forhold til de gældende regler, har den yderligere fordel, at investeringsbeviset herefter bliver en opsparingsform, der lige så lidt som obligationer og pantebreve er præget af stadige skattemæssige overvejelser. Derimod tvinger flertallets forslag om bevarelse af avancebeskatningen på "akkumulerende" investeringsbeviser de fleste medlemmer til fortsatte afståelser og genanskaffelser af investeringsbeviser, som er lidet i pagt med den langsigtede opsparingsform, som opsparingen gennem investeringsforeninger i almindelighed anses at burde være. For skattemyndighederne vil en definitiv beskatning via investeringsforeningerne endelig også indebære store lettelser for det praktiske ligningsarbejde.

C. Skattegodtgørelse.

37. Spørgsmålet om skattegodtgørelse har specielt betydning for de aktiebesiddende foreninger, der udlodder det udbytte, de modtager, idet medlemmerne af disse foreninger ikke er berettiget til skattegodtgørelse til foreningernes udlodninger, som følge af at deres aktiebesiddelse er indirekte via investeringsbeviser. Kun den direkte aktiebesiddelse giver ret til skattegodtgørelse.

38. Der har været enighed i arbejdsgruppen om, at der bør tilvejebringes regler, der muliggør, at medlemmerne af de udloddende aktiebesiddende investeringsforeninger bliver berettiget til skattegodtgørelse.

Der har ligeledes været enighed i arbejdsgruppen om, at der alene bør knyttes skattegodtgørelse til den del af en forenings udlodning, der hidrører fra aktieudbytte, hvorfor det vil være nødvendigt, at foreningerne opsplitter deres udlodning i en del, der stammer fra udbytteindtægt, og en del, der stammer fra anden indtægt (renter, realiserede kursavancer m.v.).

Praktiske hensyn kunne ganske vist tale for, at der blev indrømmet medlemmer af rene aktieinvesteringsforeninger ret til skattegodtgørelse til hele den udlodning, de modtager fra en sådan forening. Imidlertid vil der altid være en renteindtjening i en sådan forening, som følge af at foreningen må have anbragt en vis likvid kapital i et pengeinstitut til brug for investeringer

m.v. Dette ville således medføre, at der måtte fastsættes bestemmelser om, hvor stor en del af foreningens formueafkast, der som minimum skulle hidrøre fra aktieudbytte, for at hele udlodningen skulle berettige til skattegodtgørelse. Samtidig måtte der fastsættes bestemmelser om, at realiserede kursavancer skulle reinvesteres og altså ikke måtte udloddes.

Da arbejdsgruppen som tidligere nævnt går ud fra, at de fleste - om ikke alle - investeringsforeninger årligt opsplitter deres indtjening i de indkomstarter, den består af, bl.a. for at kunne vurdere porteføljesammensætningen, finder man ikke, at kravet om en opsplitning vil belaste foreningerne i nævneværdig grad i administrativ henseende.

39- Såfremt arbejdsgruppens forslag om,at de ikke-udloddende investeringsforeninger gøres skattepligtige, følges, vil disse blive berettiget til skattegodtgørelse til deres aktieudbytte allerede efter de gældende regler. Medlemmerne vil således modtage skattegodtgørelse indirekte i form af en højere kursværdi på deres investeringsbeviser.

4o. Skattegodtgørelse vil kunne indrømmes enten til de udloddende investeringsforeninger eller direkte til medlemmerne.

Da arbejdsgruppen går ind for, at de udloddende investeringsforeninger fortsat alene skal være skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, og dermed kun vil være skattepligtige af erhvervsmæssig virksomhed - hvad aktiebesiddelse ikke er - finder man ikke at kunne gå ind for, at skattegodtgørelsen udbetales til foreningerne. Da disse ikke er skattepligtige, finder der ikke den dobbeltbeskatning sted, som skattegodtgørelsen tager sigte på at lempe. Samtidig ville en sådan ordning - som praktiske administrative hensyn ganske vist kunne tale for - indebære, at der skulle fastsættes bestemmelser om, at investeringsforeningerne skulle forpligtes til at udlodde skattegodtgørelsen.

Endelig bemærkes, at man i EF-Kommissionen har forelagt et direktivforslag om harmonisering af reglerne om selskabsbeskatning og kildeskat på udbytter på institutter for kollektiv investering.

Direktivforslaget - hvis vedtagelse synes usikker - går også ind for, at skattegodtgørelse skal indrømmes direkte til medlemmerne.

Arbejdsgruppen finder herefter, at skattegodtgørelsen bør ydes direkte til medlemmerne.

41. Arbejdsgruppen har overvejet % hvilket omfang, en investeringsforenings driftsudgifter bør have indflydelse på indrømmelse af skattegodtgørelse til medlemmerne.

Driftsudgifterne kan enten tænkes fordelt forholdsmæssigt på udbytte og renteindtægter eller også tillades forlods fratrukket i renteindtægter i det omfang, de kan rummes inden for disse.

Følgende eksempler illustrerer alternativerne:

Eksempel 1;

En investeringsforening har investeret både i aktier og obligationer og har i årets løb haft følgende indtægter og udgifter:

Udbytte	1.000
Renter	1.000
Bruttoindtægt	2.000
Driftsudgifter	÷ 100
Udlodning	1.900

Udbyttets andel af driftsudgifterne $\frac{1.000}{2.000}$ x 100 = 50

Medlemmets nettoudbytte bliver 950, hvortil der bør knyttes en skattegodtgørelse på 15 pct.

Eksempel 2:

Samme situation som i eksempel 1 forudsættes.

Renteindtægt, der ligger til grund for udlodningen, 1.000.

Driftsudgifterne på 100 kan rummes inden for dette beløb, hvorfor udbyttet på 1.000 kan siges at kunne udloddes fuldt ud, og der bør knyttes en skattegodtgørelse på 15 pct. til dette beløb.

For løsningen illustreret i eksempel 1 taler, at det er rimeligt, at foreningens udbytteindtægter også bærer deres del af driftsudgifterne, således at det kun er det udloddede nettoudbytte, der berettiger til skattegodtgørelse.

For løsningen illustreret i eksempel 2 taler, at den, der investerer direkte i aktier og obligationer, vil være berettiget til skattegodtgørelse til det fulde udbytte, han modtager og vil være berettiget til at fratrække sine "driftsudgifter" i form af depotgebyrer o.lign. ved sin indkomstopgørelse. Endvidere vil løsningen i eksempel 2 være den enkleste at administrere.

42. Arbejdsgruppen har ikke ment, at realiserede kursavancer bør have indflydelse på skattegodtgørelsen i det omfang, de reinvesteres. Såfremt kursavancerne udloddes, bør de også bære deres del af driftsomkostningerne, jfr. eksempel 1, eller slås sammen med renter ved afgørelsen af, om driftsomkostningerne kan rummes i disse, jfr. eksempel 2.

43. Som følge af, at arbejdsgruppen går ind for, at investeringsforeninger, der ikke udlodder deres samlede indtjening, gøres indkomstskattepligtige og dermed berettiget til skattegodtgørelse, vil der ikke være behov for at fastsætte regler om investeringsforeningers adgang til at overføre ikke-udloddet udbytte til følgende år. Dette skyldes, at der efter arbejdsgruppens opfattelse bør være knyttet skattegodtgørelse til alt, hvad en skattepligtig investeringsforening udlodder.

løvrigt vil situationen med deludlodninger næppe forekomme i praksis, hvis arbejdsgruppens forslag om beskatning af ikke-udloddende investeringsforeninger følges, idet det må forventes, at investeringsforeningerne enten vil udlodde hele deres indtjening eller akkumulere denne.

D. Børsstempel.

44. Arbejdsgruppen finder ikke at kunne gå ind for en afskaffelse af børsstempel på omsætningen af investeringsbeviser, da den første overdragelse fra udstederen til første erhverver er fritaget for stempel. Arbejdsgruppen finder således ikke, der er

en sådan forbindelse mellem foreningens aktieerhvervelse og medlemmets videresalg af investeringsbeviset, der gør en ændring af de gældende regler påkrævet.

løvrigt er det oplyst for arbejdsgruppen, at hele spørgsmålet om harmonisering af reglerne om børsstempel behandles i EF, *og* at der allerede er forelagt et direktivforslag herom for Rådet.

E. Kapitaltilførselsafgift.

45. Arbejdsgruppen har drøftet den "dobbeltbeskatning", der finder sted som følge af, at investeringsforeningerne betaler kapitaltilførselsafgift ved emission af deres investeringsbeviser, uanset at en sådan afgift i forvejen er betalt af det underliggende aktiemateriale.

Arbejdsgruppen har afstået fra at foreslå en ændring af reglerne herom, idet lov om kapitaltilførselsafgift er vedtaget som følge af EF-Rådets direktiv af 17. juli 1969 om kapitaltilførselsafgifter.

V. Investeringsforeningernes formuesammensætning og -tilpasning.

Indledning.

1. Målt ved størrelsen af de samlede formuer udgør investeringsforeningerne en lille, men i de seneste år hastigt voksende del af det samlede kapitalmarked. Da ændringer i foreningernes og/eller medlemmernes beskatningsforhold vil kunne ændre tilloøjeligheden til at spare op gennem investeringsforeninger eller tilskynde til ændringer i foreningsstrukturen og i foreningernes porteføljesammensætning, vil der i det følgende blive peget på nogle mulige finansielle konsekvenser af de foran skitserede løsningsmuligheder.

Som baggrund for behandlingen af de finansielle konsekvenser indledes med korte rids af udviklingen i foreningernes formue og struktur og med en omtale af foreningernes porteføljesammensætning.

Udviklingen i formue og struktur.

2. Da der ikke indsamles og offentliggøres statistik over investeringsforeninger, har fremstillingen måttet bygge på tilgængeligt materiale af mere sporadisk karakter.

Sektoren er karakteriseret ved en lille antal relativt store foreninger og et større antal foreninger med meget små formuer.

3. Foreningernes samlede formue blev i betænkningen fra 1968 om kollektiv investering i aktier (betænkning nr. 5o5, 1968) anslået til blot 15o mill. kr. Gennem de følgende lo år kan det anslås, at foreningernes samlede formue er 4-5 doblet. Til sammenligning kan nævnes, at den cirkulerende Obligationsmasse i samme periode er vokset i stort set samme takt, mens udviklingen i de samlede aktiekapitaler har været noget svagere.

Væksten i foreningsformuerne har imidlertid i den seneste tid været meget stærk. Idet det forudsættes, at 8 af de større foreninger giver et nogenlunde dækkende billede af sektoren som helhed, kan det på basis af regnskabsmateriale for disse og særskilt indhentede oplysninger om formuen ultimo maj 1979 konstateres, at formuen i disse foreninger fra udgangen af regnskabsåret, der sluttede i 1978 (3 af foreningerne benytter ikke kalenderåret som regnskabsår), og indtil ultimo maj 1979 næsten er fordoblet. De 8 foreningers samlede formue voksede i kraft af løbende indtjening og især ved medlemsindskud fra knap 7oo mill. kr. ultimo seneste regnskabsår til godt 1.3oo mill. kr. ultimo maj 1979.

4. Da nogle af foreningerne er opdelt i afdelinger, repræsenterer de 8 foreninger i alt 11 foreninger/afdelinger. Det er karakteristisk for foreningerne, at de fleste udelukkende henlægger indtjente renter og udbytter samt realiserede kursgevinster. Af de 11 undersøgte foreninger/afdelinger var de 9 akkumulerende ultimo maj 1979, og deres formue udgjorde ca. 8o pct. af foreningernes samlede formue.

Det er endvidere karakteristisk, at den samlede og meget stærke formuetilvækst i foreningerne siden udgangen af seneste regnskabsår næsten udelukkende har fundet sted i de akkumulerende foreninger/afdelinger.

Aktivsammensætningen.

5. Sammensætningen af de samlede aktiver i de 8 foreninger ved udgangen af regnskabsåret, der sluttede i 1978, fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Større investeringsforeningers aktivsammensætning ultimo regnskabsåret 1978.

	Aktier 1)	Obligationer 2)	Pantebreve	Indskud i pengeinstitut	Andre aktiver 3)	Samlede aktiver
Akkumulerende foreninger/afdelinger 4)						
Mill.kr.	132	56	220	14	10	432
Pct.	31	13	51	3	2	100
Udloddende foreninger/afdelinger						
Mill.kr.	233	11	-	15	1	260
Pct.	90	4	-	6	-	100
Tilsammen						
Mill.kr.	365	67	220	29	11	692
Pct.	53	10	32	4	1	100

1) Inkl. konvertible obligationer.
2) Inkl. obligationer denomineret i udenlandsk mønt.
3) Bl.a. tilgodehavende renter, udbytter og udbytteskat
4) Herunder Bankforeningernes Investeringsforening, som pr. 1.9-1978 overgik til at blive akkumulerende.

Kilde: 8 større foreningers regnskaber og beretninger. (Dansk Sparinvest, Bankforeningernes Investeringsforening, INVESTOR Almindelig Investeringsforening, Investeringsforeningen INVESTOR-REINVEST, PRIVAT-invest, Codan Investeringsforening, Investeringsforeningen Rationel Invest og Investeringsforeningen Econinvest).

Det ses af tabellen, at der er karakteristiske forskelle mellem de akkumulerende og de udloddende foreningers aktivsammensætning. Af de akkumulerende foreningers aktiver, der udgjorde godt 6o pct. af foreningernes samlede aktivmasse, var godt halvdelen pantebreve og en tredjedel aktier, mens obligationsandelen var godt lo pct. I de udloddende foreninger udgjorde aktier 9o pct. af aktiverne, mens der her var en obligationsandel på 4 pct. Disse foreninger havde ikke placeret i pantebreve.

For foreningerne under eet udgjorde aktier godt halvdelen af aktivmassen og pantebreve en tredjedel, mens obligationsandelen var lo pct.

6. Det fremgår af foreningernes regnskabsmateriale, at der med en enkelt undtagelse var tale om foreninger/afdelinger med en blandet portefølje. Spredningen i de enkelte værdipapirtypers andele i aktivmassen var imidlertid betydelig. Andelen af aktier varierede således mellem 1 pct. og 85 pct. af aktiverne.

7. Der foreligger ikke for arbejdsgruppen oplysninger om de undersøgte foreningers aktivsammensætning ultimo maj 1979. Formuetilvæksten siden seneste statusopgørelse har imidlertid helt overvejende fundet sted i foreninger/afdelinger, hvor fordringer, herunder især pantebreve, er de dominerende aktiver.

Opsparing gennem investeringsforeninger under de gældende skatteregler.

8. Formueudvikling, porteføljesammensætning og henlæggelsespraksis i de undersøgte investeringsforeninger viser en klart stigende interesse for opsparing gennem akkumulerende foreninger med en blandet portefølje, hvor pantebreve udgør en væsentlig del af aktiverne.

Der kan peges på flere faktorer bag denne udvikling. Vigtigst er her muligheden for at konvertere renter og udbytter, der er skattepligtige som almindelig indkomst hos den direkte investor, til kursstigning på investeringsbeviset, hvorved der dels opnås en udskydelse af beskatningen, dels en lavere - evt. ingen - beskatning. Det må imidlertid også antages, at pantebrevsmarkedets stigende organisering og hastige vækst i de senere år har været af betydning. I denne sammenhæng kan også peges på muligheden for gennem investeringsforeninger at placere relativt små beløb i pantebreve, der normalt udstedes i store stykstørrelser.

9. Udviklingen må endvidere ses i sammenhæng med og for investeringsforeningerne som en tilpasning til de senere års udvidelse af mulighederne for - en skattemæssigt set fordelagtig - direkte placering i fordringer med en relativt lav direkte forrentning under et højt effektivt renteniveau.

Opsparing gennem investeringsforeninger under ændrede skatteregler.

10. Det har i overvejelserne om ændring af skattereglerne været tilstræbt at nå en løsning, der for medlemmer af investeringsforeninger indebærer en samlet beskatning - på medlems- og foreningsniveau under eet - der så vidt muligt svarer til den, en direkte investor er undergivet ved direkte placering i samme type værdipapirer.

En ændring af skattereglerne efter disse retningslinier skønnes ikke at medføre større forskydninger i foreningsstrukturen og i foreningernes porteføljesammensætning. Ændringen vil endvidere ikke tilskynde medlemmer til at søge deres investeringsbeviser indløst, da direkte placering ikke gøres mere fordelagtig, og da der fortsat kan peges på fordele ved risikospredning, stykstørrelse, forvaltning m.v. Det må dog antages, at væksten i de akkumulerende foreninger vil blive begrænset væsentligt.

I betragtning af investeringsforeningernes meget begrænsede vægt på det samlede kapitalmarked, vil konsekvenserne for det finansielle system under alle omstændigheder være begrænsede.

11. For så vidt angår placering gennem udloddende foreninger vil den løsning, arbejdsgruppen er nået frem til, typisk medføre en lempelse af beskatningen, idet medlemmer i foreninger med en portefølje, der udelukkende består af fordringer, fritages for særlig indkomstbeskatning ved afhændelse af investeringsbeviset. Fritagelsen er betinget af 2 års besiddelsestid.

Et kursfald på foreningens beholdning af obligationer og pantebreve vil dog på kort sigt kunne medføre et tab for et medlem ved afhændelse af investeringsbeviset. Dette tab vil ikke kunne fradrages ved medlemmets opgørelse af særlig, respektive almindelig indkomst, hvilket svarer til, at direkte investorer ikke kan fradrage kurstab på fordringer.

Skattereglerne vil hermed ret nøje svare til dem, der gælder for en investor, der placerer direkte i samme type værdipapirer. Der vil dog ved afhændelse ske medlemsbeskatning af kursgevinster på fordringer i foreninger med en blandet porte-

følje. Da dette også er tilfældet efter gældende regler, vil det i sig selv ikke give anledning til porteføljeomlægninger. Lempelsen af beskatningen ved placering gennem foreninger, der udelukkende placerer i fordringer, kan imidlertid medføre, at foreninger, der har en blandet portefølje, herunder mindre aktieposter, vil afhænde disse. Muligheden for at dette sker, og de finansielle virkninger heraf må antages at være begrænsede, da foreningerne i voksende omfang er gået over til akkumulationsprincippet, og da de udloddende foreninger skønnes at have placeret en relativt begrænset del af deres formue i fordringer.

12. Med hensyn til de akkumulerende foreninger skønnes det, at en beskatning af såvel foreningens renter og udbytter som dens realiserede kursgevinster bedst muligt medfører en løbende beskatning, der svarer til den løbende almindelige indkomstbeskatning af udbytte fra udloddende investeringsforeninger og renter og udbytter ved direkte placering.

13. I hvor høj grad der opnås skattemæssig neutralitet i de nævnte placeringsalternativer vil afhænge af investorernes beskatningsforhold samt af fordelingen af afkastet af de konkrete placeringer på udbytte og direkte rente på den ene side og kursgevinst på den anden side.

Det bemærkes, at det ved en fuldstændig bedømmelse af beskatningsforholdene tillige må tages i betragtning, at den gældende medlemsbeskatning ved afhændelse ikke ændres.

Hvor der er tale om placering med en høj udbytte- eller direkte renteandel i det samlede afkast, vil placering gennem en akkumulerende forening kunne være lidt mere fordelagtig end direkte placering eller erhvervelse af investeringsbevis i en udloddende forening, der placerer i det pågældende værdipapir, jfr. re.gneeksemplerne i bilag 1. Denne mulighed består imidlertid kun, hvor medlemmet kan udnytte det særlige bundfradrag, idet medlemmet ved afhændelse af beviset vil blive undergivet særlig indkomstbeskatning. Hvis dette fradrag allerede er fuldt udnyttet, eller hvis placeringen i investeringsbeviser er relativ stor, vil placeringens samlede afkast efter skat være mere i overensstemmelse med en direkte placering.

Dersom den akkumulerende forening overvejende placerer i værdipapirer, hvor udbytte- eller den direkte renteandel i det samlede afkast er lav (det vil i regneeksemplerne i bilag 1 sige statsgældsbeviser, statsobligationer og pantebreve), og hvor medlemmet ved afhændelse ikke kan udnytte bundfradraget, vil medlemmet i nogle situationer opnå et afkast efter skat, der er lavere end ved direkte placering eller ved indskud i en udloddende forening, der placerer i samme værdipapirer. Hvis medlemmet imidlertid kan udnytte bundfradraget, vil den samlede beskatning være mere i overensstemmelse med den, der gælder ved direkte placering.

14. Den ændring af skattereglerne, der peges på for så vidt angår de akkumulerende foreninger, giver således ikke entydigt en mere eller mindre fordelagtig situation for medlemmet sammenlignet med direkte placering eller erhvervelse af investeringsbevis i en udloddende forening. Der kan derfor heller ikke peges på bestemte konsekvenser for foreningsstrukturen eller for foreningernes porteføljesammensætning.

De akkumulerende foreninger kan dog tænkes at justere porteføljesammensætningen af deres aktiver i retning af værdipapirer, hvor udbytte- eller den direkte renteandel i det samlede afkast er relativ høj. Dette vil dog næppe ske umiddelbart, idet fordelen ved at bringe sig i en formodet bedre position skal sammenlignes med omkostningerne herved i form af transaktionsomkostninger m.v. og kurstab ved realisation. Virkningerne for kapitalmarkedet vil herved også blive små og udstrakt i tid, hvortil kommer, at investeringsforeningernes vægt på det samlede kapitalmarked som nævnt er begrænset.

15. Arbejdsgruppen har ikke gennemført beregninger over virkningerne for de offentlige finanser. Disse virkninger vil bero på dels medlemmernes individuelle skatteforhold, herunder mulighederne for at udnytte bundfradraget ved den særlige indkomstbeskatning, dels mulige ændringer i foreningsstrukturen og i foreningernes porteføljesammensætning.

Under forudsætning af, at der efter en ændring af skattereglerne vil være samme udnyttelse af bundfradraget ved afhændelse af investeringsbeviser som før ændringen og af, at der ikke sker indløsninger af investeringsbeviser i større omfang, vil der fremkomme et provenu ved beskatningen af de akkumulerende foreninger. Her overfor står et - omend væsentligt mindre - provenutab, som følge af, at medlemmer ved afhændelse af investeringsbeviser i udloddende fordringsforeninger fritages for særlig indkomstbeskatning, forudsat 2 års besiddelsestid.

Den disponible formues udvikling ved alternative placeringer - nogle regneeksempler.

Indledning

1. Arbejdsgruppen har til brug ved overvejelserne foretaget nogle beregninger over de gældende skattereglers indvirkning på forskellige placeringers fordelagtighed.

Arbejdsgruppens opgave har været at nå frem til løsninger, der indebærer skattemæssig neutralitet mellem direkte erhvervelse af værdipapirer og indirekte erhvervelse gennem investeringsforeninger. Der er derfor til belysning af effekten af de gældende skatteregler gennemført beregninger over den disponible formues udvikling ved direkte placering i forskellige værdipapirer og ved placering i samme værdipapirtyper gennem en akkumulerende investeringsforening. Da indirekte placering endvidere kan ske gennem køb af aktier i et selskab, der placerer i samme værdipapirer, er denne mulighed også belyst i regneeksemplerne.

Resultatet af beregningerne fremgår af fig. 1-6 og tabel 2 nedenfor. Forudsætningerne er forklaret i det følgende.

Værdipapirtyper

2. Beregningerne er udført for et udvalg af typiske værdipapirer, hvis egenskaber og forudsatte effektive afkast/rente fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Udvalgte værdipapirer.

	Pålydende rente, pct.	Løbetid, år	Effektive afkast/rente, pct. p.a.
Aktie 1)	.	.	10
Indskud i pengeinstitut	.	1	12
Statsgældsbevis	8	1	14 1/2
Statsobligation	8	7	16 1/2
Pantebrev	9	16	19 1/2
Realkreditobligation	7	30	17

1) Det effektive årlige afkast består af udbytte og kursværdistigning. Det årlige udbytte er forudsat at udgøre 4 1/2 pct. af kursværdien primo året.

Den forudsatte rentestruktur svarer i det store og hele til renteforholdene det sidste par år. Beregningerne vil derfor kunne give et groft indtryk af de relative fordele ved at placere i forskellige papirer, jfr. fig. 1-6 og tabel 2. Det har dog først og fremmest været hensigten at belyse, hvilken indflydelse de forskellige sæt af beskatningsregler har på det effektive afkast af en placering i et bestemt papir. Derved anskueliggøres de relative fordele ved de forskellige institutionelle placeringsmåder - d.v.s. direkte placering, erhvervelse af investeringsbevis i en akkumulerende investeringsforening, erhvervelse af aktier i et investeringsaktieselskab eller i et produktionsaktieselskab.

3. I regneeksemplerne forudsættes i alle tilfælde, at der kun placeres i een værdipapirtype. Dette er ganske vist en noget urealistisk antagelse, som dog har været nødvendig, for at gøre materialet overskueligt.

Formuebegreb og -udvikling.

4. I alle regneeksemplerne forudsættes det, at der på tidspunkt 0 placeres 100 kr. i et bestemt af de udvalgte værdi-

papirer. Placeringen er enten direkte eller indirekte gennem erhvervelse af investeringsbevis eller aktier i et selskab, der placerer i det pågældende værdipapir.

Beregningerne viser herefter, hvor stort et beløb efter skat, der fremkommer ved afhændelse efter 1 henholdsvis 2, 3 o.s.v. op til 15 år. Det forudsættes, at udbytte og renter samt realiserede kursgevinster bortset fra eventuel løbende beskatning heraf umiddelbart genplaceres i samme værdipapirtype og på samme rentevilkår m.m. I eksemplerne med aktieselskaber og investeringsforeninger er det selskaberne/foreningerne, der foretager genplacering, idet der ikke forudsættes at ske udlodning.

Den effektive forrentning forudsættes gennem hele den 15-årige periode at være som vist i tabel 1.

Beskatningsforholdene

5. Der er i beregningerne anvendt de for 1979 gældende skatteregler og -satser.

For den direkte placering er opstillet to regneeksempler, hvor investoren med "lav" marginalskat forudsættes at befinde sig på statsskatteskalaens mellemste trin, mens investoren med "høj" marginalskat befinder sig på tredje og dermed højeste trin. I begge tilfælde betales herudover sociale bidrag samt kommuneskat med den for samtlige kommuner gennemsnitlige udskrivningsprocent i 1979.

Ved afhændelse af direkte erhvervede aktier og ved afhændelse af investeringsbeviser samt aktier i selskaber, der placerer i de pågældende værdipapirer, svares særlig indkomstskat. For hver af disse afhændelsessituationer er gennemført to beregninger, som i en vis forstand repræsenterer yderpunkter. Det er i det ene sæt beregninger forudsat, at hele fortjenesten ved afhændelse er mindre end det særlige bundfradrag ("uden særlig indkomstskat"), mens

investoren i det andet sæt beregninger forudsættes i forvejen at have udnyttet bundfradraget fuldt ud, således at hele fortjenesten beskattes med 50 pct. ("med særlig indkomstskat").

Der er ved placering i aktier taget hensyn til den særlige skattegodtgørelse på 15 pct.

Erhvervelse af aktier i de to aktleselskabstyper adskiller sig beskatningsmæssigt alene derved, at investeringsaktieselskabet løbende beskattes af kursgevinster på fordringer, mens dette ikke er tilfældet for produktionsaktieselskabet, d.v.s. et aktieselskab, der ikke er omfattet af ligningslovens § 4.

Formueudvikling under ændrede skatteregler.

6. Regneeksemplerne kan også illustrere den disponible formues udvikling ved alternative placeringer under de af arbejdsgruppen foreslåede ændrede skatteregler.

7- For medlemmer af udloddende foreninger vil den disponible formue ved afhændelse - således som det overvejende også er tilfældet under de gældende skatteregler - svare til den direkte placering i regneeksemplerne. Ved den foreslåede ændring af skattereglerne berettiges medlemmerne til skattegodtgørelse vedrørende foreningens udbytteindtægter, og medlemmerne fritages for særlig indkomstbeskatning ved afhændelse af investeringsbeviser i foreninger, der udelukkende placerer i fordringer. Begge ændringer indebærer skattemæssig neutralitet i forhold til direkte placering.

8. For medlemmer af akkumulerende foreninger vil den disponible formue ved afhændelse svare til den, der i regneeksemplerne er vist for aktionæren i investeringsaktieselskabet.

9. Det understreges, at beregningerne, som selvsagt beror på de anvendte forudsætninger, alene har karakter af

regneeksempler til belysning af problemstillingen. De faktiske forhold er mere komplekse bl.a. i kraft af de mange kombinationsmuligheder, som investorernes individuelle beskatningsforhold, de forskellige værdipapirtyper og blandede porteføljer heraf giver anledning til.

FORMUEUDVIKLING VED ERHVERVELSE AF AKTIE

Fig. 1.

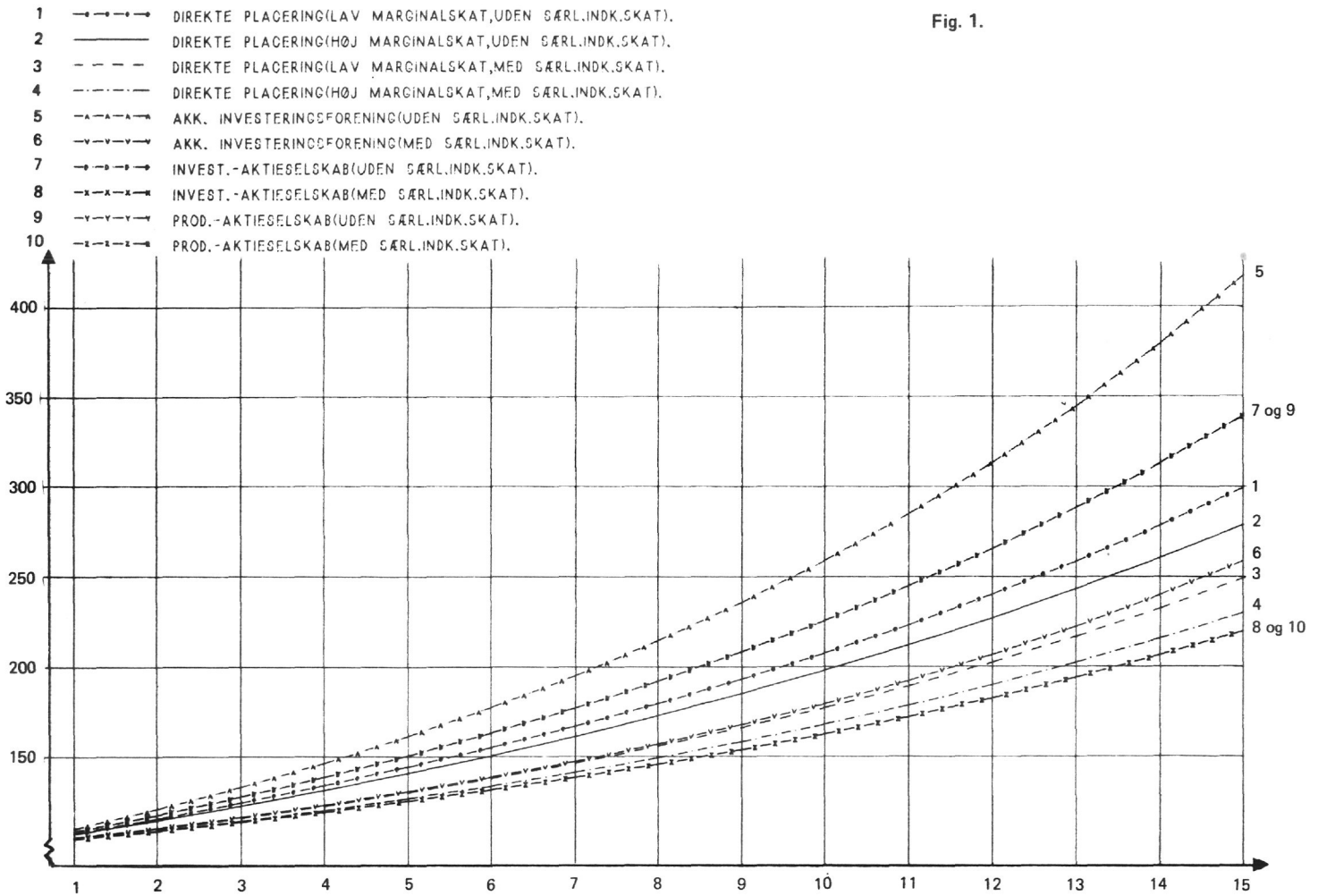

FORMUEUDVIKLING VED INDSKUD I PENGEINSTITUT

Figur 2.

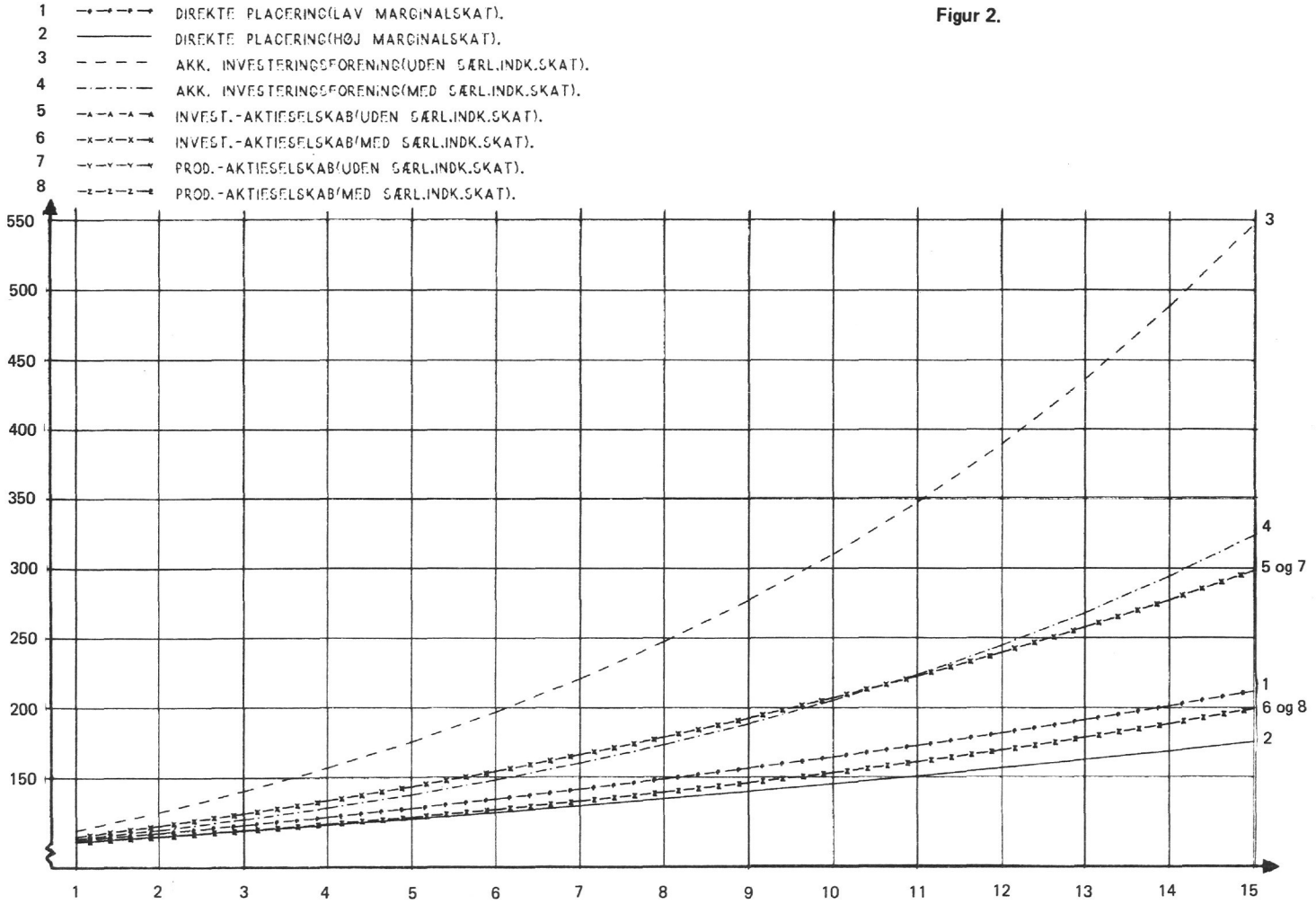

FORMUEUDVIKLING VED ERHVERVELSE AF 1-ÅRIGT STATSGÆLDSBEVIS

Fig. 3.

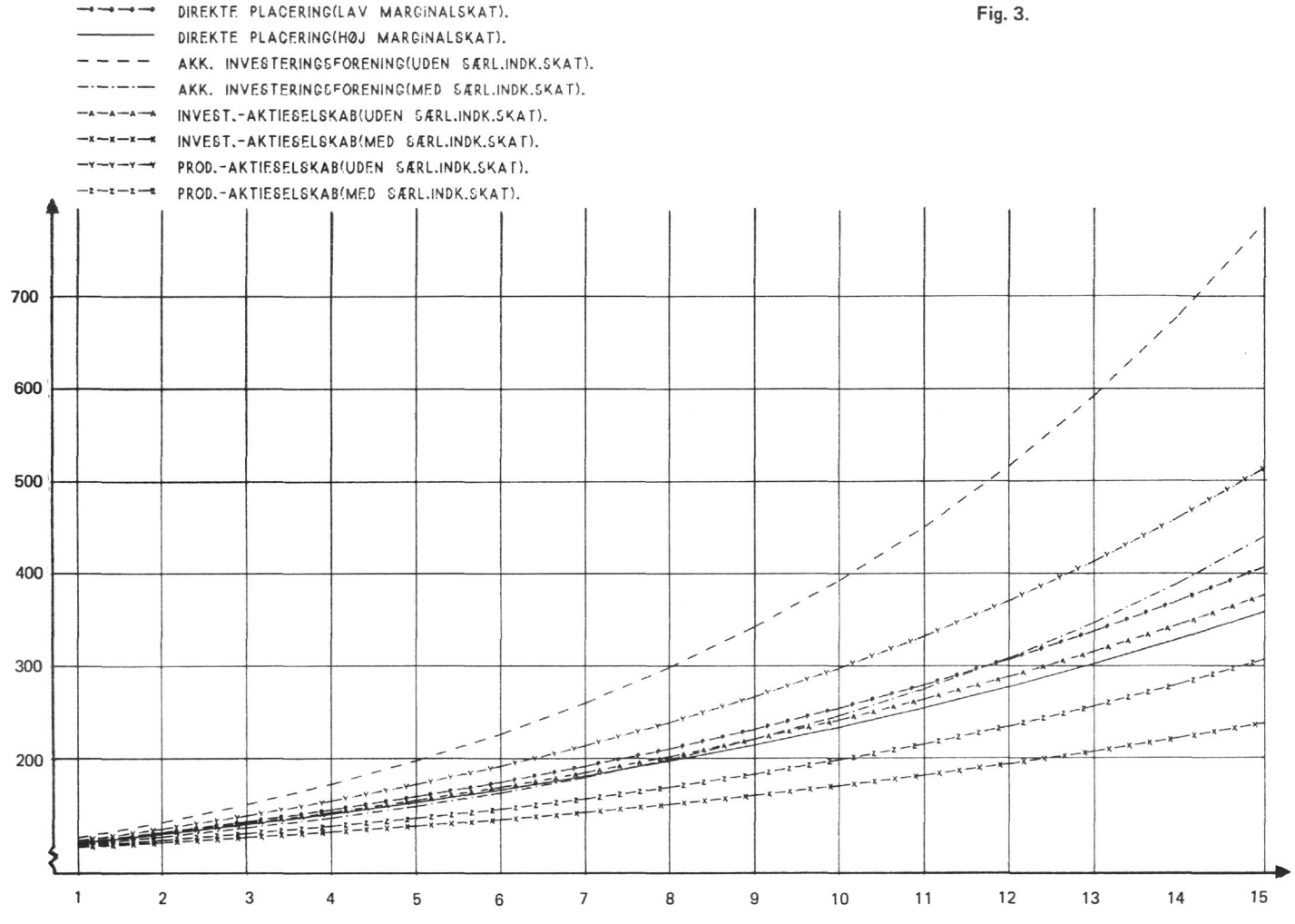

FORMUEUDVIKLING VED ERHVERVELSE AF 7-ÅRIG STATSOBLIGATION

Fig. 4.

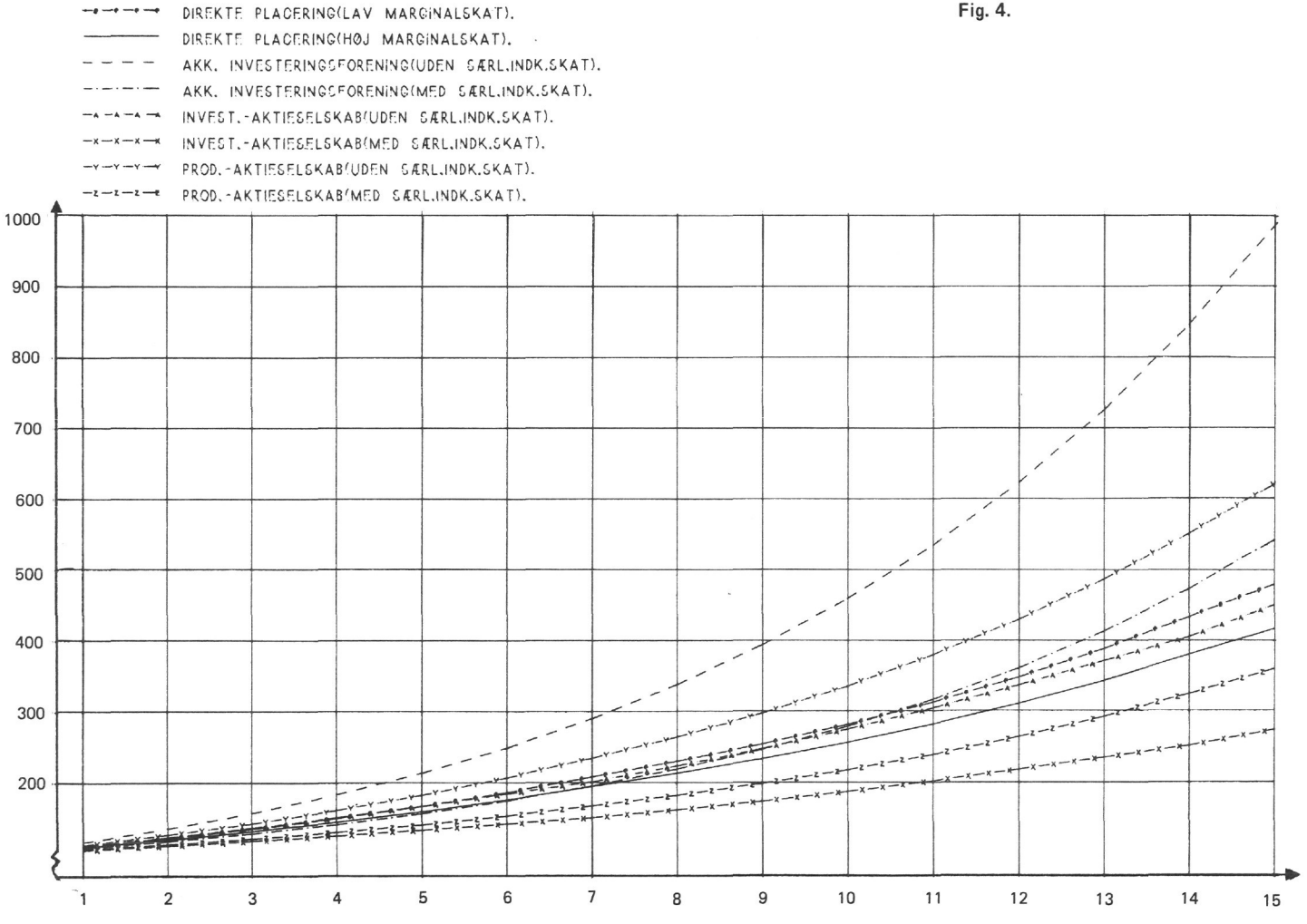

FORMUEUDVIKLING VED ERHVERVELSE AF 16-ÅRIGT PANTEBREV

Fig. 5.

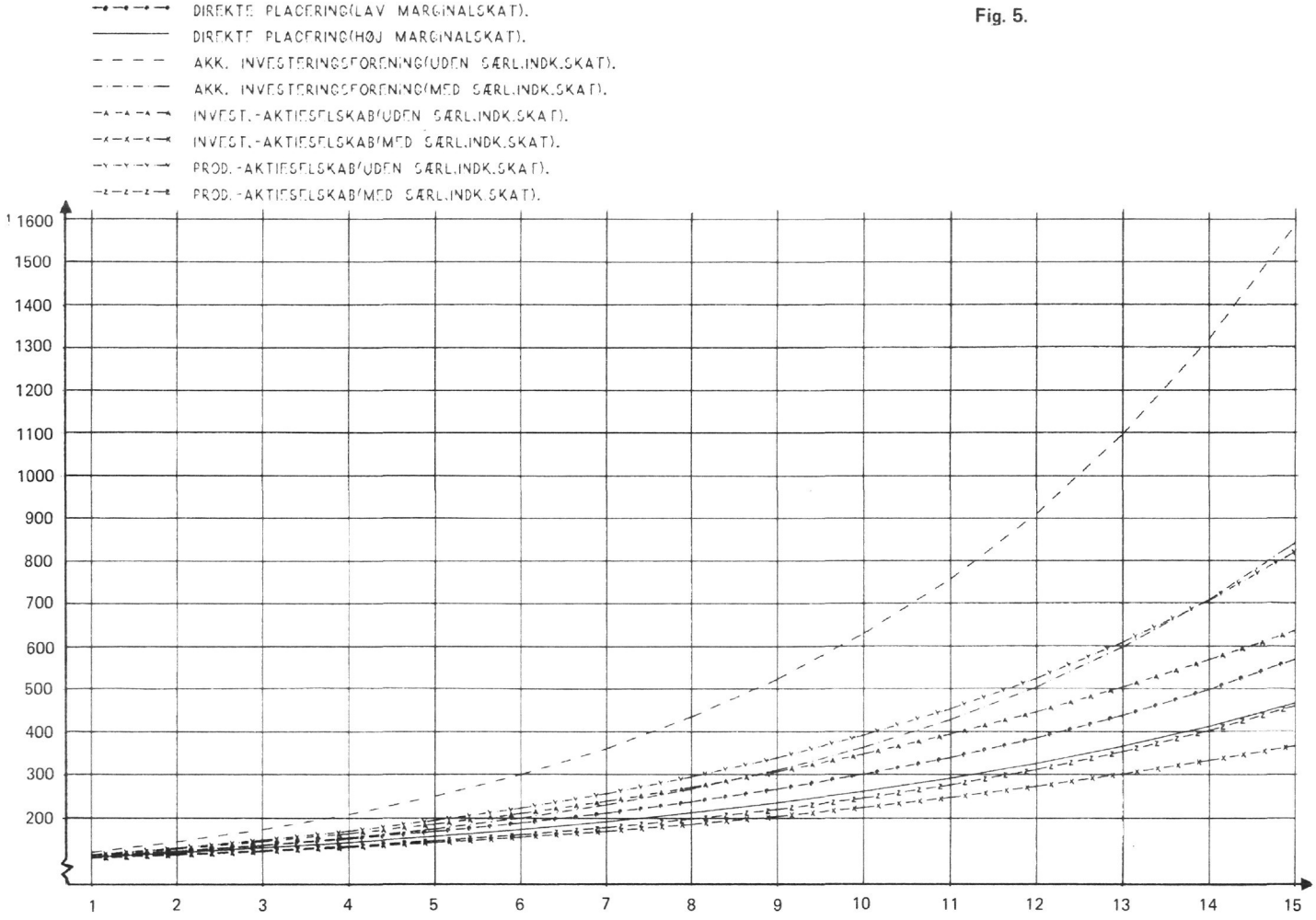

FORMUEUDVIKLING VED ERHVERVELSE AF 30-ÅRIG REALKREDITOBLIGATION

Fig. 6.

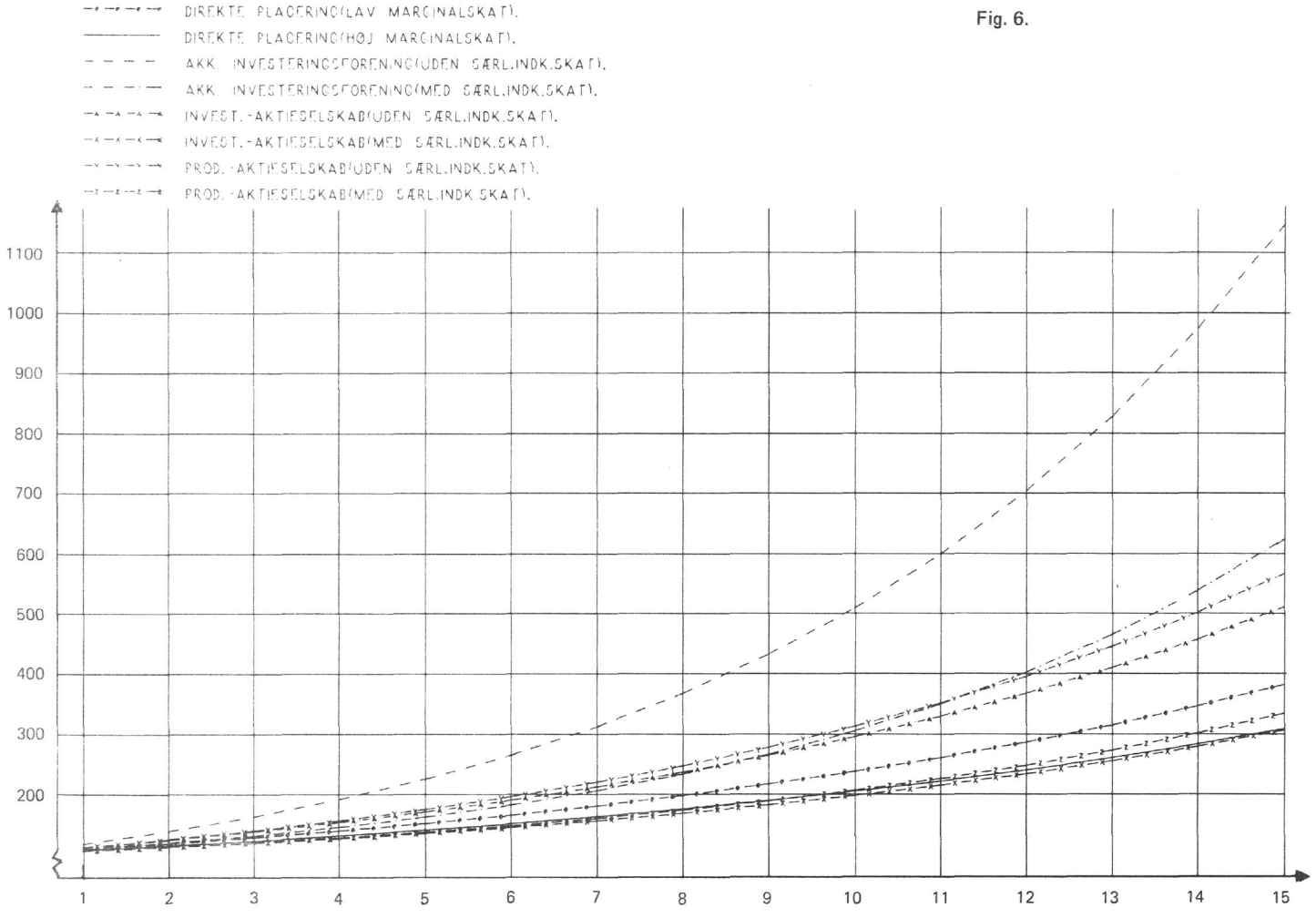

Tabel 2. Formueudvikling ved alternative placeringer (disp. formue ult. år 15).

Kr.	Person Lav marginalskat	Person Høj marginalskat	Akk. invest. fore. - særlig indk. skat	Akk. invest. fore. + særlig indk. skat	Investerings A/S - særlig indk. skat	Investerings A/S + særlig indk. skat	Produktions A/S - særlig indk. skat	Produktions A/S + særlig indk. skat
Aktier	299 1)	279 2)	418	259	340	220	340	220
Indskud i pengeinstitut	212	176	547	324	298	199	298	199
Statsgældsbevis	407	359	779	440	377	238	514	307
Statsobligation	480	417	986	543	451	275	621	361
Realkreditobligation	381	308	1.146	623	510	305	565	333
Pantebrev	570	468	1.586	843	636	368	822	461

1) Uden særlig indk.skat. Ved særlig indk.skat bliver formuen 249
2) Uden særlig indk.skat. Ved særlig indk.skat bliver formuen 230

Redegørelse vedrørende særlig Indkomstskat specielt med henblik på beskatningen af fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

I. Indledning.

Den særlige indkomstskat som beskatningsform adskiller sig først og fremmest fra den almindelige indkomstskat ved at være proportional.Den blev indført, fordi det ikke fandtes rimeligt, at betydelige fortjenester ved ikke-erhvervsmæssige salg af aktiver undgik beskatning, således som tilfældet var efter statsskatteloven (lov nr. 149 af 10. april 1922 om indkomst- og formueskat til staten med senere ændringer), medens arbejdsindtægter og erhvervsmæssigt salg blev ramt af en ofte byrdefuld indkomstbeskatning. Medvirkende til indførelsen af den særlige indkomstskat var også, at realisationsgevinster ved ikke- erhvervsmæssige salg hovedsagelig opnås i kraft af et stigende prisniveau og ofte uden nogen indsats fra ejerens side.

Da den værdiforøgelse, som konstateres ved afståelsen, i mange tilfælde er opsparet gennem en årrække, fandtes det rimeligt at beskatte den med en proportional skat.

Udover de nævnte realisationsgevinster omfatter den særlige indkomstskat en række andre indtægter af forskellig art, bl. a. beløb, der ydes i anledning af særlige begivenheder såsom jubilæum eller hædersgave. Når disse beløb, som sjældent udgør betydelige beløb, beskattes som særlig indkomst, skyldes det ønsket om en lempeligere beskatningsform end den marginalbeskatning, som ellers ville ramme disse ydelser.

II. Gældende regler.

Den særlige indkomstskat indførtes ved lov nr. 148 af 28. maj 1958. I de forløbne år er der imidlertid adskillige gange foretaget væsentlige ændringer af loven. De gældende regler findes i ministeriet for skatter og afgifters bekendtgørelse nr. 454 af 19. juli 1977 af lov om særlig indkomstskat m. v.

Efter gældende regler svares særlig indkomstskat af en række forskelligartede fortjenester, som den skattepligtige har indvundet eller oparbejdet i løbet af en kortere eller

længere periode, men hvis størrelse først konstateres i beskatningsåret.

Det område, som omfattes af den særlige indkomst, er afgrænset i lovens § 2, og det omfatter i hovedsagen følgende:

a. Fortjeneste ved afståelse af maskiner m.v.,skibe, bygninger og installationer, hvorpå der er foretaget skattemæssige afskrivninger.

b. Fortjeneste ved afståelse af good-will.

c. Fortjeneste ved afståelse af tidsbegrænsede rettigheder, såsom forfatterret, patentret etc.

d. Fortjeneste ved afståelse af aktier, tegningsret til aktier samt likvidationsprovenu fra aktieselskaber, når ejeren har haft aktierne i mindst 2 år.

e. Godtgørelse i anledning af fratræden af stilling.

f. Gaver m. v. fra arbejdsgiver i anledning af medarbejdernes jubilæum eller fratræden af stilling eller virksomhedens jubilæum.

g. Visse beløb vedrørende pensionsordninger m. v.

h. Fortjeneste ved afståelse af fast ejendom.

i. Vederlag for konkurrenceklausuler.

j. Hædersgaver.

For de under b-d og h nævnte skattepligtige beløb er det en forudsætning, at aktivet ikke er erhvervet som led i næringsvej eller i spekulationshensigt.

Som det fremgår af ovenstående oversigt omfatter loven om særlig indkomstskat en række forskellige indkomster, der beskattes med særlig indkomstskat. Har den skattepligtige opnået den særlige indkomst ved afståelse af aktiver, som han i sin tid har erhvervet for en vis anskaffelsessum, opgøres fortjenesten som forskellen mellem på den ene side afståelsessummen og på den anden side anskaffelsessummen med fradrag af skattemæssige afskrivninger, som den skattepligtige måtte have foretaget på aktivet.

I andre tilfælde er det ikke muligt at påvise en af den skattepligtige betalt anskaffelsessum, og i tilfælde af denne art er hele det beløb, som den skattepligtige har modtaget, derfor særlig indkomst. Det gælder f. eks. jubilæums-

gratialer, fratrædelsesgodtgørelser og hædersgaver. Det gælder endvidere vederlag for afståelse af good-will, som den skattepligtige ikke i sin tid har betalt med en anskaffelsessum, men selv har oparbejdet gennem sin drift af virksomheden.

Har den skattepligtige inden for samme indkomstår haft flere fortjenester m. v., der skal beskattes som særlig indkomst, indgår fortjenesterne m. v. med fradrag af eventuelle fradragsberettigede tab i en samlet opgørelse af årets særlige indkomst. Efter nedsættelse med et bundfradrag på 6.000 kr. bliver den samlede særlige indkomst for skattepligtige personer beskattet med særlig indkomstskat på 50 pct. For aktielselskaber m. v. samt dødsboer medregnes årets særlige indkomst ved den almindelige indkomstbeskatning. 6.000 kr.-fradraget gælder ikke for selskaber og dødsboer» jfr. lovens § 9.

Af den særlige indkomstskat tilfalder 1/3 den kommune, hvortil den skattepligtige svarer kommunal indkomstskat, medens 2/3 tilfalder statskassen, jfr. lovens § 11.

For fortjenester ved afståelse af fast ejendom er der - senest ved lov nr. 189 af 22. maj 1975 - fastsat særlige, komplicerede regler, der skal sikre, at kun ekstraordinært store ejendomsfortjenester beskattes som særlig indkomst. Hvis ejendommen er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulations»jemed, opgøres og beskattes fortjenesten som almindelig skattepligtig indkomst. Fortjeneste ved afståelse af en- og tofamiliehuse og ejerlejligheder er som hovedregel fritaget for særlig indkomstskat. Dette medfører, at den særlige indkomstskat hovedsagelig rammer afståelse af erhvervsejendomme, især landbrugsejendomme, samt ubebyggede grunde.

I de situationer, hvor en fortjeneste ved salg af fast ejendom skal beskattes som saerlig indkomst, opgøres fortjenesten med udgangspunkt i forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen eller ejendomsværdien ved 13. almindelige vurdering pr. 1. august 1965. For at undgå beskatning af mere almindeligt forekommende fortjenester formindskes den således opgjorte fortjeneste med visse tillæg til anskaffelsessummen og visse fradrag i årets samlede fortjenester på fast ejendom. Disse fradrag kan, hvis ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering anvendes som udgangspunkt for beregningen af særlig indkomstskat, komme op på 100.000 kr.

Den således opgjorte fortjeneste forhøjes for skattepligtige personer med 50 pct., for aktieselskaber m. v. med 100 Det. og for dødsboer med 90 pct. Disse procenttillæg medfører, at den skattepligtige del af ejendomsfortjenesten beskattes med en højere faktisk beskatningsprocent end andre former for særlig indkomst, nemlig med 75 pct. mod 50 pct., jfr. i det hele lovens § 7 A.

Ved siden af de omtalte regler gælder særlige bestemmelser om beskatning med særlig indkomstskat af fortjeneste ved afståelse af afskrivningsberettigede bygninger og installationer.

III. Beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

1. Den første lov om særlig indkomstskat (loven af 28. maj 1958) omfattede ikke fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

2. Allerede i november 1959 fremsatte den daværende finansminister forslag til en ny lov om særlig indkomstskat m. v., der skulle afløse 1958-loven.

I forhold til den gældende lov indeholdt forslaget en række ændringer, der skulle ses i forbindelse med det samtidig fremsatte forslag til lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v.

Den vigtigste ændring var, at fortjeneste ved salg af aktier og tegningsret til aktier samt ved likvidation af aktieselskaber uden for nærings- og spekulationstilfælde blev foreslået beskattet som særlig indkomst, når fortjenesten var opnået den 1. januar 1961 eller senere.

Hidtil havde fortjeneste ved aktiesalg etc. været skattefri, medmindre aktierne var erhvervet i spekulationshensigt eller som led i den pågældendes næringsvirksomhed.

Under folketingets behandling af lovforslaget blev der stillet forskellige ændringsforslag. Det fandtes bl. a. rimeligt, at en del af fortjenesten ved salg af aktier m. v. blev fritaget for beskatning med særlig indkomstskat. Der blev derfor fremsat ændringsforslag om, at der kun skulle betales særlig indkomstskat af 2/3 af en sådan fortjeneste. Da den særlige indkomstskat i øvrigt skulle beregnes med

30 pet. af fortjenester, der oversteg det hidtil gældende fradrag på 1.000 kr., var virkningen af ændringsforslaget den, at fortjenester ved aktiesalg m. v. ville blive beskattet med indtil 20 pct.

Den foreslåede beskatning af fortjeneste ved salg af aktier m. v. udenfor spekulations- eller næringsvejsituationen gav anledning til en drøftelse i folketingsudvalget af de da gældende regler om almindelig indkomstbeskatning af den fulde fortjeneste ved salg af aktier, der var erhvervet i spekulationshensigt. Det blev her fremhævet, at det i praksis var meget vanskeligt for såvel aktieejeren som skattemyndighederne at afgøre, hvornår aktier var erhvervet i spekulationsøjemed.

For at nå frem til faste regler på dette område blev det derfor foreslået at ophæve de dagældende regler i statsskatteloven fra 1922 om almindelig indkomstbeskatning af fortjeneste ved salg af aktier, erhvervet i spekulationshensigt. I stedet blev det foreslået, at fortjeneste ved salg af aktier og tegningsret til aktier samt ved likvidation af aktieselskaber altid skulle beskattes med almindelig indkomst, når salget eller likvidationen skete inden 2 år efter erhvervelsen.

Denne ændring forudsatte, at også bestemmelsen i statsskattelovens § 5 a, hvorefter spekulationshensigt skulle anses at have foreligget, når salg af aktier fandt sted inden 2 år efter erhvervelsen, medmindre det modsatte godtgjordes at være tilfældet, blev ændret.

Endelig blev lovforslagets ikrafttræden foreslået udskudt til 1. januar 1962, der også blev det afgørende tidspunkt for den kursværdi, der skulle lægges til grund ved beregning af fortjenester ved salg af aktier, der var erhvervet inden lovens ikrafttræden.

Med de omtalte ændringer (og nogle andre ændringer) gennemførtes forslaget herefter som lov nr. 256 af 11. juni I960.

Den ovenfor omtalte forudsætning om ændring af statsskattelovens "formodninfrsregel" i § 5 a opfyldtes ved en ny bestemmelse i ligningsloven, jfr. lov nr. 160 af 31. maj 1961, der 1. gang fandt anvendelse for skatteåret 1962/63. Ved den nye bestemmelse (ligningslovens § 16 C) blev der fastsat regler om, hvornår fortjeneste ved afståelse af aktier

og andelsbeviser skal medregnes ved omgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Det skal for det første som hidtil ske, når aktier etc. er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej.

For det andet skal beskatning finde sted, når den skattepligtige har ejet det afståede værdipapir i mindre end 2 år.

I ligningsloven, jfr. § 16 C blev det endvidere fastsat, at opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved salg af aktier etc. også i de her nævnte tilfælde skulle foretages efter reglerne i § 7 i loven om særlig indkomstskat.

Herefter opgøres fortjenesten ved afståelse af aktier etc. på samme måde, uanset om den indvundne fortjeneste skal medregnes til skattepligtig almindelig indkomst eller til særlig indkomst.

Reglerne om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, således som de fik virkning fra den 1. januar 1962, er i hovedsagen uændrede siden gennemførelsen af loven af 11. juni I960, dog er der sket en skærpelse af beskatningen.

3. Den 15. december 1966 fremsatte den daværende finansminister forslag om ændring af loven om særlig indkomstskat m. v. I dette forslag foresloges det bl. a. at ophæve saerreglen om, at en trediedel af fortjeneste ved aktiesalg var fritaget for beskatning.

Efter dette forslag skulle fortjenester ved afståelse af aktier etc. således beskattes nå lige fod med en række af de andre fortjenester, der omfattedes af loven om særlig indkomstskat. Den særlige indkomst ville efter forslaget komme til at udgøre 30 pct. af den fulde fortjeneste efter fradrag af det særlige beregningsfradrag på 1.000 kr. efter lovens § 9.

Under folketingets behandling af nævnte lovforslag stillede finansministeren ændringsforslag gående ud på, at der ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste på aktier skulle indrømmes et særligt fradrag på 2.000 kr., således at det samlede fradrag kom op på 3.000 kr. Dette ville betyde, at den foreslåede skærpelse af aktionærbeskatningen bortfaldt eller blev afbødet for mindre aktiegevinsters vedkommende. Dette blev fremhævet i udvalgsbetænkningen af 10. marts 1967.

Med denne ændring, der blev § 7, stk. 6, i lov om særlig indkomstskat, gennemførtes lovforslaget som lov nr. 84 af 18. marts 1967. De skærpede regler om beskatning af aktiegevinster fandt anvendelse på fortjenester, der blev erhvervet den 1. januar 1967 eller senere.

4. Ved lov nr. 284 af 9. juni 1971 gennemførtes endnu en skærpelse af den særlige indkomstskat, som generelt blev forhøjet fra 30 pct. til 40 pct. med virkning fra og med indkomståret 1972.

Denne forhøjelse af beskatningsprocenten havde ifølge finansministerens forelæggelsestale til formål at bringe den særlige indkomstskat i et rimeligt forhold til den gældende beskatningsprocent for skattepligtige almindelige indkomster, der lå inden for statsskatteskalaens første trin.

Forhøjelsen af beskatningsprocenten berørte ikke selskabers og foreningers samt dødsboers særlige indkomster, der beskattes som almindelig indkomst for de pågældende skattepligtige.

Under forslagets behandling i folketinget havde finansministeren stillet ændringsforslag om at forhøje det særlige beregningsfradrag efter lovens § 9 fra 1.000 kr til 3.000 kr. Denne forhøjelse fik virkning allerede fra indkomståret 1971.

Som følge af denne ændring af det generelle beregningsfradrag blev det særlige fradrag efter lovens § 7, stk. 6, på 2.000 kr. i fortjenester ved salg af aktier og lignende værdipapirer samtidig ophævet.

Efter gennemførelsen af loven af 9. juni 1971 beskattes fortjeneste ved afhændelse af aktier og lignende på lige fod med andre fortjenester efter loven.

5. Ved lov nr. 276 af 7. juli 1972 gennemførtes en yderligere skærpelse af den særlige indkomstskat. Ved denne ændring blev beskatningsprocenten sat op fra 40 pct. til 50 pct., men samtidig blev beregningsfradraget (bundfradraget) forhøjet fra 3.000 kr. til 6.000 kr.

I bemærkningerne til lovforslaget var det udtalt, at med disse ændringer ville skatten af særlig indkomst for personer med større indkomster i højere grad end hidtil komme

til at svare til den skat, som betales når den almindelige indkomst forøges. Til gengæld ville en række mindre fortjenester for eks. mange jubilæumsgratialer og erstatninger for tab af stilling, blive helt skattefri eller få en væsentlig skattelettelse. Loven af 7. juli 1972 fik virkning for indkomståret 1973 og senere indkomstår.

6. Den seneste ændring af reglerne om særlig indkomst af fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipåairer er gennemført ved lov nr.326 af 10. juni 1976, hvorved der. skete en nedsættelse af den særlige indkomst, der hidrører fra fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer. Den særlige indkomst nedsattes med 5 pct. af fortjenesten, dog højst 4.000 kr., jfr. lovens § 7, stk. 6. Nævnte lov har virkning for indkomståret 1976 og senere indkomstår.

Baggrunden for loven af 10. juni 1976 var et punkt i det såkaldte "septemberforlig", som i september 1975 var indgået mellem regeringen og en række af folketingets politiske partier. I forligets punkt 5 var det aftalt, at lovforslag til løsning af byerhververes problemer i forbindelse med lov om særlig indkomstskat (good-will aktiesalg m. v.) skulle søges gennemført senest i folketingssamlingen 1975-1976.

IV.

Efter gennemførelsen af ændringsloven af 10. juni 1976 kan der i fortjenester ved aktiesalg opnås et fradrag på højst 10.000 kr., nemlig "bundfradraget" på 6.000 kr. efter lovens § 9, stk. 1, og 4.000 kr. efter lovens § 7, stk. 6. Det maksimale fradrag på 10.000 kr. opnås, når nettofortjenesten ved aktiesalg udgør 80.000 kr.

Som følge af disse fradrag vil fuldt skattepligtige personer kunne afstå aktier og lignende værdipanirer med en fortjeneste på 6.421 kr. uden beskatning, dersom de afståede værdipapirer har været i skatteyderens besiddelse i 2 år eller mere, og dersom han ikke har anden særlig indkomst i det pågældende indkomstår.

V.

Kommissionen om beskatningen af aktieselskaber og aktionærer har i sin betænkning nr. 856/1978, afgivet den 31. juli 1978, foretaget en vurdering af de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer og deres anvendelse i praksis.

Kapitel 1, afsnit III,
fra Betænkning nr. 856 om beskatning af aktieavancer,
afgivet den 31. juli 1978 af den under ministeriet for skatter og afgifter nedsatte kommission om beskatning af aktieselskaber og aktionærer.

III. Sammenfatning af kommissionens overvejelser og kommissionens konkluderende indstilling.

Der er i kommissionen enighed om, at den bestående beskatningsordning i forbindelse med afhændelse af aktier m.v. må karakteriseres som uhensigtsmæssig. Der er af samme grund også enighed om, at en nyordning er tiltrængt. Opmærksomheden har samlet sig om beskatningen i form af særlig indkomst, idet man finder, som det nærmere omtales nedenfor, at selve grundprincippet om, at fortjeneste og tab ved realisationer efter kort besiddelsestid eller som led i næring som hidtil må tages i betragtning ved opgørelse af den samlede almindelige indkomst.

Kommissionen er opmærksom på, at dybtgående og principielle ændringer af reglerne om beskatning af aktiefortjenester m.v. kan og efter omstændighederne bør få virkninger for andre former for beskatning af værdistigning på anlægsaktiver, men kommissionen har under hensyn til dens kommissorium måttet søge at gennemføre sit arbejde uden direkte at inddrage andre aktiver end netop aktier og dermed sidestillede værdipapirer og herunder navnlig anparter i anpartsselskaber.

Baggrunden for kommissionens vurdering af den bestående ordning.

Kommissionens undersøgelser har vist, at der som følge af selve skatteobjektets karakter er tale om et meget kompliceret beskatningsområde. En aktie eller en anpart i et selvstændigt beskattet selskab er et objekt, der som følge af hyppige ændringer i selskabets struktur og kapitalforhold selv undergår ændringer. Dette står navnlig i forbindelse med kapitalforhøjelser, hvadenten disse finder sted ved udstedelse af fondsaktier eller ved at give tegningsret til nye aktier. Hertil kommer, at skatteyderens beholdning af aktier og anparter typisk og i forhold til andre formuegoder relativt hyppigt undergår ændringer gennem køb og salg, og at disse dispositioner som hovedregel ganske afhænger af skatteyderens egne beslutninger, der ganske ofte påvirkes af selve skattefaktoren i det samlede økonomiske billede. Selve principperne for konstatering af fortjeneste og tab, og den nødvendige skattemæssige kontrol med overholdelse af disse må derfor nødvendigvis være en krævende opgave.

Kommissionen må erkende, at den bestående ordning, der hviler på forudsætningen om en stadig ajourføring af den gennemsnitlige anskaffelsesværdi for aktierne i et givet selskab, er logisk uangribelig. I praksis har ordningen imidlertid såvel for ligningsmyndighederne som for skatteyderne vist sig at være tyngende og uigennemsigtig. Der kræves stor ekspertise for at administrere dem, ikke mindst i tilfælde, hvor der er hyppige ændringer i skatteyderens beholdning, og en effektiv kontrol må ofte forudsætte et i forhold til andre ligningsopgaver uforholdsmæssigt arbejde. En undersøgelse hos de lokale ligningsmyndigheder med henblik på, hvorledes den bestående ordning faktisk fungerer, har overbevist kommissionen om, at de problemer den afføder i realiteten er uoverstigelige, hvis ligningsarbejdet på dette specielle område ikke skal beslaglægge helt uforholdsmæssige tidsmæssige og personalemæssige ressourcer.

Gennemførelsen af en egentlig forenkling har dog vist sig at være meget vanskelig, hvilket kommissionens overvejelser navnlig i kapitlerne 9, 10 og 11 er vidnesbyrd om.

Det er imidlertid ikke kun denne beskatningsforms tekniske svagheder, som er den væsentlige baggrund for behovet for en reform. Da denne beskatningsform blev introduceret i 1962, var der tale om en moderat beskatning, dels som følge af, at skattesatsen for særlig indkomst kun androg 30 pct., og dels fordi man kun inddrog 2/3 af fortjeneste og tab under beskatningen. Man mente hermed at have givet en rimelig kompensation for det forhold, at beskatning af en rent

nominel gevinst på udprægede anlægsaktiver vil indebære en beskatning af pengeforringelsen. Gennem successeive skærpelser er beskatningsprocenten blevet forhøjet og blevet bragt i anvendelse på den fulde fortjeneste. Det må endvidere tages i betragtning, at beskatning finder sted med samme sats uanset aktionærens besiddelsestid. Herved fremtræder den danske beskatningsordning som exceptionelt vidtgående, hvilket fremgår klart af en sammenligning med andre landes beslægtede skattesystemer. Det er et almindeligt anerkendt fænomen, at en meget høj beskatning gør en iøvrigt vanskelig og kompliceret beskatningsordning særligt kritisabel. Dette fører f.eks. næsten uundgåeligt til overdreven skattetænkning og kan efter omstændighederne, hvor store summer er på spil, danne baggrund for beslutning om fraflytning eller virke bremsende på dispositioner, som iøvrigt er fornuftige og velbegrundede.

Det er ikke blot på baggrund af en international sammenligning, at beskatningen forekommer at være for høj og for unuanceret på dette høje niveau, men det er også i sig selv - og måske først og fremmest - en efter kommissionens mening velbegrundet opfattelse, når man tager hensyn til de skattemæssige konsekvenser af skatteyderens investeringsvalg. Skatteyderen kan vælge mellem investering i objekter, hvis værdistigning slet ikke omfattes af lov om særlig indkomst, eller kan f.eks. investere i fast ejendom, hvor der anerkendes betydelige tillæg til anskaffelsessummen, som kommer til fradrag ved opgørelse af fortjeneste. Når hertil føjes, at risikoen for tab netop ved aktier er mere dominerende end ved mange andre former for investeringer, vil det ikke kunne undgås, at netop aktieinvesteringen ofte vil fremtræde som den mindst tiltrækkende mulighed. Man måtte i hvert fald som forudsætning for en vis grad af neutralitet i beskatningen søge at udforme en ordning, der enten undlader beskatning af den del af den nominelle fortjeneste, som er en følge af pengeforringelsen, eller acceptere en lempelse af beskatningen under hensyn til besiddelsestiden.

Kommissionens undersøgelser har vist, at den gennemsnitslige kurstilvækst på noterede aktier på længere sigt ikke afviger væsentligt fra stigningen i forbrugerprisindekset, og dette tyder på, at en beskatning, der søger at ramme den reelle gevinst, i virkeligheden på dette område, kun er af beskeden fiskal interesse selv om det naturligvis må erkendes, at der netop er tale om gennemsnitsbetragtninger, der ikke udelukker, at der i enkelte tilfælde kan blive konstateret væsentlige reelle værdistigninger.

På denne baggrund, der er præget af alvorlige tekniske og fiskale indvendinger, har kommissionen i sine overvejelser ikke kunnet undlade at tage hensyn til, at det fiskale provenu af den her omhandlede beskatningsordning må antages at være meget ringe. En nøjagtig provenuopgørelse har været udelukket som følge af utilstrækkelige statistiske oplysninger, men som anført i kapitel 6 er det formentlig kun en meget beskeden del af den særlige indkomstskat - der for personer i 1976 udgjorde ca. 660 mill. kr. incl. beskatningen af fortjener på fast ejendom - der hidrører fra beskatning af aktiegevinster, og kommissionen anser det ikke for udelukket og måske endda sandsynligt, at det sande provenu under hensyn til virkningen af tabsfradrag i skatteydernes almindelige indkomster kan være negativt.

På den skildrede baggrund finder kommissionen, at det er uacceptabelt at lade denne beskatningsordning bestå uændret.

LOVFORSLAG NR. 5 FOLKETINGET 1975-76 BLAD NR. 88

Fremsat den 30. oktober 1975 af *ministeren for shatter og afgifter,*

Forslag

til

Lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v.

(Sparekasser, andelskasser og investeringsforeninger m.v.).

§ 1.

I lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 509 af 23. september 1975, foretages følgende ændringer:

1. 1 § 1, stk. 1, indsættes efter nr. 2 som nr. 2 a:

„2 a) sparekasser og andelskasser,".

2. I *§* i, *stk. 1,* indsættes efter nr. 5 som nr. 5 a:

„5 a) investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, med mindre foreningen ifølge sine vedtægter er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår at udlodde indtjente renter og udbytter."

3. *§ 3, stk. 1, nr. 6, 1. pkt.,* affattes således:

„Institutter godkendt i medfør af lov om realkreditinstitutter, Kreditkassen for Husejerne i Kjøbenhavn, Provinsbankernes Reallånefond, Landsbankernes Reallånefond, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Danmarks Skibskreditfond samt Dansk Eksportf inansieringsf ond."

4. I *§ 3, stk. 1,* indsættes efter nr. 13 som nr. 14:

„14) Den ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder oprettede fond, hvis vedtægter er stadfæstet af handelsministeren."

5. Efter *§17* indsættes:

„§ 17 A. Indkomstskatten for de i § 1, stk. 1, nr. 2 a, nævnte skattepligtige sparekasser og andelskasser udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte sparekasser og andelskasser finder bestemmelserne i § 17, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse."

6. *§ 20* affattes således:

„§ 20. Indkomstskatten for de i § 1, stk. 1, nr. 5, nævnte gensidige forsikringsforeninger, de i § 1, stk. 1, nr. 5 a, nævnte investeringsforeninger samt de i § 1, stk. 1, nr. 6, nævnte andre foreninger m. v. udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst."

7. I *§ 30, stk. 5,* udgår 2. punktum.

8. *§ 31, stk. 2,* affattes således:

„*Stk. 2.* De foran om aktieselskaber givne regler finder tilsvarende anvendelse på de i § 1, stk. 1, nr. 2, nævnte selskaber og på de i § 1, stk. 1, nr. 2 a, nævnte sparekasser og andelskasser."

9. Efter *§ 35 B* indsættes:

„§ 35 C. For de efter reglerne i § 1, stk. 1, nr. 2 a, skattepligtige sparekasser og andelskasser gælder de i stk. 2-4 nævnte overgangsregler. Det skatteår, for hvilket en sparekasse eller andelskasse første gang beskattes efter reglerne i nærværende lov, benævnes i det følgende overgangsskatteåret.

Lovforslag. Folketingsåret 1975-76.

Min. f. skt. og afg. Skd. VIII j. nr. 80-19-1975.

84640

Stk. 2. For overgangsskatteåret indgår maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som sparekassen ejer ved indkomstårets begyndelse, i saldo værdien, jfr. lov om skattemæssige afskrivninger m. v. (afskrivningsloven), med den værdi, hvortil de er ansat i sparekassens officielle regnskab for det seneste år forud herfor. Dette beløb forhøjes med hele anskaffelsessummen for driftsmidler, der er anskaffet i første halvdel af indkomståret, samt 50 pct. af anskaffelsessummen for driftsmidler, der er anskaffet i sidste halvdel af indkomståret, og nedsættes med beløb, der i samme tidsrum er indvundet ved afståelse af driftsmidler, alt i overensstemmelse med reglerne i afskrivningsloven. Udgifter til forbedringer af driftsmidler behandles på samme måde som anskaffelsessummer. På den således fremkomne saldoværdi kan skattemæssig afskrivning foretages efter reglerne i afskrivningsloven. Ejer sparekassen ved indkomstårets begyndelse automobiler af den i afskrivningslovens § 6 A nævnte art, hvis anskaffelsessum overstiger 40.000 kr., er afskrivningsgrundlaget for hver af disse 40.000 kr. med fradrag af det beløb, hvormed det enkelte automobils anskaffelsessum er nedskrevet i sparekassens officielle status for det seneste år forud herfor. Anskaffelsessummen for automobiler som nævnt i afskrivningslovens § 6 A, som er anskaffet i indkomstårets løb, kan afskrives i overensstemmelse med nævnte paragrafs stk. 3. Ejer sparekassen ved indkomstårets begyndelse skibe, indgår disse i saldoværdien, jfr. afskrivningslovens afsnit III, med den værdi, hvortil de er ansat i sparekassens officielle regnskab for det seneste år forud for indkomståret. I øvrigt beregnes saldoværdien for skibe og afskrivningen herpå i overensstemmelse med afskrivningslovens regler.

Stk. 3. Ved opgørelse af et i afskrivningslovens § 4, stk. 1, omhandlet tab på driftsmidler anskaffet forud for den 1. januar 1976, skal sparekassen som anskaffelsessum anvende den værdi, hvormed det pågældende driftsmiddel er indgået i saldoværdien, jfr. ovenfor.

Stk. 4. For sådanne bygninger eller installationer, der i overensstemmelse med reglerne i lov om skattemæssige afskrivninger m. v. kan afskrives, og som er erhvervet (fuldført) forud for begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for overgangsskatteåret, sker afskrivningen på grundlag af den værdi, hvormed de indgår i ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret, reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens eller installationens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode. Sparekassen kan dog vælge at afskrive på grundlag af anskaffelsessummen reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens eller installationens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode. Det er en betingelse, at anskaffelsessummen dokumenteres at være højere end den i 1. punktum nævnte værdi. På det således fremkomne grundlag kan afskrivning på bygninger eller installationer foretages i overensstemmelse med bestemmelserne i afskrivningsloven.

§ 35 D. Ved opgørelse af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v. (lovbekendtgørelse nr. 435 af 18. juli 1973) § 2, nr. 13, træder ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret i stedet for anskaffelsessummen, såfremt ejendommen er erhvervet før den 1. januar 1976. Sparekassen kan dog vælge at lægge anskaffelsessummen til grund, såfremt denne dokumenteres at være højere end den i 1. punktum nævnte værdi.

Stk. 2. Har sparekassen forud for overgangsskatteåret været skattepligtig af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, jfr. § 13, 3. punktum, i nævnte lov, skal sparekassen ved afståelse af ejendommen endvidere beskattes af den forud for overgangsskatteåret efter disse regler indtrådte fortjeneste. Ved opgørelse af denne fortjeneste lægges det efter stk. 1 som anskaffelsesudgift anvendte beløb til grund som afståelsessum.

§ 35 E. Ved sparekassens opgørelse af fortjeneste eller tab efter § 4 og § 16 C i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (lovbekendtgørelse nr. 350 af 6. juni 1975) for så vidt angår værdipapirer erhvervet før den 1. januar 1976, træder den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1976 i stedet for anskaffelsessummen.

Stk. 2. Sparekassen kan dog med virkning

for samtlige værdipapirer anskaffet før den 1. januar 1976 vælge at lægge den faktiske anskaffelsessum til grund ved opgørelsen efter stk. 1.

§ 35 F. For de efter reglerne i § 1, stk. 1, nr. 5 a, skattepligtige investeringsforeninger finder de i § 35 C, §35 D og § 35 E fastsatte overgangsregler tilsvarende anvendelse. Dog skal maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som investeringsforeningen ejer ved indkomstårets begyndelse, indgå i saldoværdien med deres handelsværdi."

§2-

Loven træder i kraft den 1. januar 1976.

Stk. 2. § 1. rir. 4, har virkning fra den 1. august 1975.

Stk. 3. Den i § 1, nr. 5, fastsatte procentsats for beregning af indkomstskatten for sparekasser og andelskasser har virkning fra 1. januar 1978. Med virkning fra 1. januar 1976 udgør indkomstskatten 20 pct. og fra 1. januar 1977 30 pct. af den skattepligtige indkomst.

Bemærkninger til lovforslaget.

Loven om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. blev senest ændret ved lov nr. 238 af 12. juni 1975. Herom henvises til folketingstidende 1974-75:

	Spalte
Lovforslaget, tillæg A	3509
Fremsættelsen	2307
Første behandling	3873
Betænkning, tillæg B	599
Anden behandling	5706
Tredie behandling	5885
Forslaget som vedtaget, tillæg C	439

Lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. er senest bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 509 af 23. september 1975.

Lovforslaget har til formål at inddrage sparekasser og andelskasser samt investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, under beskatning efter samme regler, som gælder for aktieselskaber.

Endvidere foreslås den ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder oprettede fond fritaget for beskatning.

Endelig stilles forslag om en ændring i reglerne om afregningen til kommunerne af disses andel af selskabsskatten.

Sparekasser og andelskasser.

Ved lov af 2. april 1974 om banker og sparekasser er disse fra den 1. januar 1975 i princippet undergivet fælles bestemmelser med hensyn til udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed. Bankerne, der er organiserede som aktieselskaber, er hidtil blevet beskattet efter samme regler, som gælder for andre aktieselskaber, hvorimod sparekasserne, der er selvejende institutioner, hidtil har været fritaget for beskatning af den del af indtægten, der hidrører fra den almindelige statutmæssige virksomhed.

Det findes imidlertid nu rimeligt, at den ligestilling mellem banker og sparekasser, der er indført ved loven af 2. april 1974, ledsages af en ligestilling i skattemæssig henseende.

Endvidere er under lovforslaget medtaget andelskasser, der i lighed med sparekasserne hidtil har været fritaget for beskatning.

Andelskasserne udøver indenfor stærkt begrænsede lokale områder ind- og udlånsvirksomhed, ligesom de gennem årene har været berettiget til at tage imod de allerfleste former for skattebegunstiget opsparing.

Det findes rimeligt, at også andelskasserne undergives beskatning på lige fod med sparekasserne.

Det foreslås derfor, at sparekasser og andelskasser fra den 1. januar 1976 inddrages under beskatning efter samme regler, som er gældende for aktieselskaber. Opgørelse af indkomst og formue vil således skulle ske efter samme regler, som gælder for banker, og der vil ikke være mulighed for bevillingsmæssig fritagelse for beskatning af den del af indkomsten, der anvendes til almennyttige formål.

Endvidere foreslås det, at de i almindelighed for aktieselskaber gældende regler om *lempelse for virksomhed i udlandet, datter selskabslempelse* og reglerne om *sambeskatning,* skal finde tilsvarende anvendelse på sparekasser 0g andelskasser.

Desuden vil der blive stillet forslag om, at de særlige skatteregler, der finder anvendelse ved *fusion* af aktieselskaber, udstrækkes til også at kunne anvendes på sparekasser og andelskasser.

For at mildne overgangen for sparekasser og andelskasser til fuld indkomstbeskatning findes det

dog rimeligt, at indkomstskatten først med virkning fra 1. januar 1978 beregnes med den fulde selskabsskattesats på 37 pct. af den skattepligtige indkomst. 1 overgangsperioden foreslås indkomstskatten fastsat til 20 pct. fra 1. januar 1976 og til 30 pet. fra 1. januar 1977.

Endelig indeholder forslaget i § 1, nr. 9, forslag til overgangsregler ved beskatningens indtræden. Det drejer sig således om fastsættelse af afskrivningsgrundlag for maskiner, inventar og driftsmidler samt for bygninger og installationer, og der foreslås særlige regler for opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom og værdipapirer.

Der henvises herom til bemærkningerne nedenfor til § 1, nr. 9.

De provenumæssige konsekvenser af forslaget kan kun opgores på et meget usikkert grundlag.

Som følge af den hidtil gældende skattefritagelse er regnskaberne for sparekasserne og andelskasseme samt de af forslaget omfattede investeringsforeninger næppe altid udformet med henblik på indkomstopgørelser, der svarer til skattelovgivningens regler herom.

Hertil kommer, at overgangen til indkomstbeskatning kan tænkes at påvirke de af forslaget omfattede institutioners og foreningers økonomiske dispositioner, f. eks. omfanget af deres skattemæssige afskrivninger og henlæggelser til investeringsfonds.

Endelig kan kursudviklingen på de af forslaget omfattede institutioners og foreningers beholdninger af værdipapirer få stor betydning for det regnskabsmæssige resultat, der skal lægges til grund ved skatteberegningen.

Hvis der forudsættes en nogenlunde uforandret afskrivningspolitik samt en forholdsvis rolig kursudvikling på værdipapirbeholdningerne, kan det rent skønsmæssigt anslås, at beskatningen af sparekasser og andelskasser for 1976 — skatteåret 1977-78 — hvor beskatningsprocenten efter forslaget skal være 20, vil give et provenu af en størrelsesorden på omkring 70 mill. kr.

De administrative konsekvenser af forslaget om beskatning af sparekasser og andelskasser skønnes at blive uden væsentlig betydning.

Investeringsforeninger.

I de senere år er der opstået en række investeringsforeninger, der har til formål at placere medlemmernes indskud i værdipapirer.

Der er to typer af investeringsforeninger;

I. de *kontoførende* foreninger, og

II. de *certifikatudstedende* foreninger.

Ad I. For de *kontoførende investeringsforeninger* gælder bestemmelserne i lovbekendtgørelse nr. 130 af 6. april 1967 om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger.

Efter loven beskattes medlemmerne år for år af renter og udbytter af foreningens aktiver, idet medlemmerne ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst skal medregne den til deres indestående i foreningen tilskrevne andel af renter og udbytter, der er indvundet af foreningen.

Herudover skal medlemmerne ved indkomstopgørelsen medregne fortjeneste eller tab, der tilskrives eller fraskrives deres indestående i foreningen, og som hidrører fra dennes beholdning af aktier, obligationer, pantebreve og" lignende værdipapirer. De her omhandlede fortjenester og tab skal dog først medregnes ved indkomstopgørelsen for det indkomstår, hvori medlemmet hæver af sit indestående, og kun i det omfang, hvori de vedrører den del af indskuddet, der hæves.

Hæver et medlem helt eller delvis sit indskud i foreningen, før der er forløbet 2 år regnet fra indskuddet, skal fortjenesten eller tabet fuldt ud medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst. I modsat fald medregnes fortjeneste eller tab til den særlige indkomst efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v.

Der er dog i loven hjemmel til at fastsætte særlige regler for opgørelsen af den del af medlemmernes almindelige eller særlige indkomst, der hidrører fra foreningens værdipapirer.

Sådanne regler er for eksempel fastsat for Almindelig Investeringsforening og F.L.S.-funktionærernes Investeringsforening.

Ad II. De *certifikatudstedende investeringsforeninger* omfattes efter de gældende regler af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, hvorefter de pågældende foreninger kun er skattepligtige for så vidt angår indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed.

I det omfang, hvori foreningen alene har til formål at modtage indskud fra medlemmerne og investere disse indskud i værdipapirer, udøver foreningen ikke erhvervsmæssig virksomhed, og investeringsforeningerne er derfor som helhed fritaget for skattepligt.

Da medlemmerne som bevis for deres indskud i foreningen modtager certifikater, sker beskatning hos medlemmerne efter de regler, der er gældende for aktionærer.

Udlodninger fra foreningen af udbytte eller likvidationsprovenu beskattes således som almindelig indkomst hos medlemmerne, bortset fra udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori foreningen endelig opløses.

Ved afhændelse af certifikater beskattes fortjeneste eller tab ligeledes efter samme regler, som gælder for beskatning ved afståelse af aktier. Fortjeneste eller tab skal således medregnes som særlig indkomst, hvis medlemmet har ejet certifikatet i mindst to år, og ellers som almindelig indkomst.

Som følge af disse regler finder der ikke nogen beskatning sted hverken i foreningen eller hos medlemmerne af renter og udbytter af foreningens værdipapirer, så længe der ikke finder nogen udlodning sted til medlemmerne.

I den senere tid er der oprettet flere certifikatudstedende investeringsforeninger, der ifølge deres vedtægter intet udlodder til medlemmerne. Renter og udbytter samt kursgevinster tillægges foreningens formue og geninvesteres med den virkning, at certifikaterne stiger i værdi.

Efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v. er de første 6.000 kr. af særlig indkomst fritaget for beskatning. Ved fortsatte afståelser og genanskaffelser af certifikater, vil medlemmerne derfor kunne realisere en skattefri fortjeneste på indtil 6.000 kr. årligt, der i virkeligheden hidrører fra de ubeskattede renter og udbytter, der er tillagt foreningens formue.

Det foreslås derfor, at *certifikatudstedende investeringsforeninger fra den 1. januar 1976* inddrages under beskatning på lige fod med aktieselskaber og erhvervsdrivende foreninger, *medmindre foreningen ifølge sine vedtægter er forpligtet til at udlodde indtjente renter og udbytter inden fristen for indgivelse af selvangivelse* for det pågældende indkomstår,

Investeringsforeninger, der inddrages under skattepligten, vil herefter blive beskattet på samme måde som aktieselskaber. Renter og udbytter, der ind t jenes af foreningen, vil være skattepligtig indkomst for foreningen, ligesom gevinst og tab ved afhændelse af værdipapirer skal medregnes til foreningens indkomstopgørelse, jfr. reglen i ligningslovens § 4.

Investeringsforeninger, der ifølge vedtægterne er forpligtet til at udlodde renter og udbytter inden fristen for indgivelse af selvangivelse, vil imidlertid efter forslaget fortsat være fritaget for skattepligt, hvorimod medlemmerne løbende vil blive beskattet af udloddede beløb.

Når fristen for udlodning af indtjente renter og udbytter foreslås fastsat til fristen for indgivelse af selvangivelse, skyldes det netop, at skattefrihed for foreningen kun skal foreligge i tilfælde, hvor indtjente renter og udbytter løbende undergives beskatning hos medlemmerne.

Kursgevinster, som disse foreninger opnår på værdipapirbeholdningen, vil ligeledes fortsat være skattefri for foreningen og først komme til beskatning ved medlemmernes afhændelse af certifikater, og da efter samme regler som gælder for aktier.

Forslaget er gjort så rummeligt, at det også omfatter andre end de rene certifikatudstedende investeringsforeninger. I modsat fald ville bestemmelsen kunne omgås, blot ved at de nuværende og kommende investeringsforeninger optog et biformål.

Efter forslaget inddrages investeringsforeningerne under beskatning fra den 1. januar 1976, således at bestemmelserne første gang finder anvendelse ved skatteansættelsen for skatteåret 1977-78.

Der gives herved de eksisterende investeringsforeninger rimelig tid til eventuelt at ændre deres vedtægter i overensstemmelse med de ændrede regler.

De for sparekasser og andelskasser foreslåede overgangsregler skal også finde anvendelse ved investeringsforeningers overgang til beskatning, bortset fra reglerne om fastsættelse af saldoværdien af maskiner, inventar og lignende driftsmidler.

Der henvises herom til bemærkningerne nedenfor.

Beskatningen af de certifikatudstedende investeringsforeninger vil for 1976 — skatteåret 1977-78 — rent skønsmæssigt give et provenu, der næppe vil overstige et par millioner kr.

De administrative konsekvenser af forslaget om beskatning af de nævnte investeringsforeninger skønnes (efter en overgangsperiode) at blive uden væsentlig betydning.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1, nr. 1.

Sparekasser og andelskasser foreslås indsat i loven på linie med indregistrerede aktieselskaber og andre selskaber, der beskattes efter selskabsskattelovens regler.

Til § l,nr. 2.

De certifikatudstedende investeringsforeninger, der inddrages under beskatning efter samme regler, som gælder for aktieselskaber, foreslås indsat i loven under et selvstændigt nummer umiddelbart før bestemmelsen under nr. 6 om andre foreninger.

Til § 1, nr. 3.

Forslaget er en konsekvens af sparekassernes overgang til beskatning. Ændringen er alene redaktionel.

Til § 1, nr. 4.

Ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 er der oprettet en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte virksomheder.

Fonden er oprettet som en selvejende institution, og fonden kan i perioden indtil 1. juli 1977 yde fi-

nansiel bistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder efter nærmere i lovens § 3 nævnte retningslinier.

Da det vil være hensigtsmæssigt, at den finansieringsvirksomhed, der udøves af fonden, er skattefri på linie med, hvad der gælder for en række andre finansieringsinstitutter, foreslås fonden indføjet i selskabsskatteloven sammen med andre finansieringsinstitutter og institutioner, der er fritaget for skattepligt.

Da loven efter handelsministerens bestemmelse er trådt i kraft den 1. august 1975, og fonden således fra denne dag har indledt sin virksomhed, foreslås det i § 2, stk. 2, at bestemmelsen om skattefrihed får virkning fra samme dato.

Til § 1, nr. 5.

Indkomstskatten for sparekasser og andelskasser skal efter forslaget udgøre 37 pct. af den skattepligtige indkomst, svarende til indkomstskatten for aktieselskaber og andre selskaber og institutioner, der er inddraget under skattepligten. Der stilles dog forslag om en lempeligere beskatning i en toårig overgangsperiode, jfr. bemærkningerne nedenfor til § 2.

Endvidere foreslås det i *stk. 2,* at reglerne om lempelse for indkomst hidrørende fra virksomhed i udlandet og reglerne om datterselskabslempelse skal finde tilsvarende anvendelse på sparekasserne.

Til § 1, nr. 6.

Indkomstskatten for de certifikatudstedende investeringsforeninger, der inddrages under skattepligten, skal ligeledes efter forslaget udgøre 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

Til § 1, nr. 7.

Under det igangværende arbejde med at få samlet al opkrævning af selskabsskat i kildeskattedirektoratet og med at få forenklet arbejdsgangen mest muligt, herunder også arbejdsgangen mellem staten og kommunerne har det vist sig, at det bør tilstræbes at begrænse antallet af afregninger mellem staten og kommunerne til højst 1 pr. måned. Med den hidtil gældende regel vil dette ikke være muligt. Det vil formentlig også være praktisk som hovedregel ikke at have afregningen med kommunerne kædet sammen med, om selskabet har betalt de pålignede skatter.

Til § 1, nr. 8.

Det foreslås, at reglerne om sambeskatning skal finde tilsvarende anvendelse på skattepligtige sparekasser og andelskasser.

Til § 1, nr. 9.

Forslaget indeholder de regler, der skal finde anvendelse ved sparekassernes overgang til beskatning.

Efter *§ 35 C, stk. 2,* skal saldoværdien for maskiner, inventar og lignende driftsmidler ved overgangen til beskatning opgøres med udgangspunkt i den værdi, hvortil de for det seneste år forud for overgangsskatteåret er ansat i den pågældende sparekasses officielle status overfor tilsynet med banker og sparekasser.

Det samme skal efter *stk. 3* være tilfældet ved opgørelse af tab på driftsmidler anskaffet forud for overgangen til beskatning.

På bygninger og installationer kan afskrivning efter *stk. 4* foretages i det beløb, hvormed de indgår 1 ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret, reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode.

Sparekassen kan dog også vælge at afskrive på grundlag af anskaffelsessummen, der i så fald må dokumenteres at være højere end ejendomsværdien.

Det samme skal efter forslaget til *§ 35 D* være tilfældet ved opgørelse af fortjeneste ved afhændelse af fast ejendom, der er anskaffet før den 1. januar 1976.

Da sparekasserne efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat m. v. har været skattepligtige af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom i det omfang, hvori ejendommen har haft tilknytning til den indkomstskattepligtige virksomhed, er det i *stk. 2* foreslået, at sparekassen ved afståelse også skal beskattes af den før overgangsskatteåret efter disse regler indtrådte fortjeneste.

Efter overgangen til beskatning skal sparekasserne ved indkomstopgørelsen medregne fortjeneste eller tab ved afhændelse eller indfrielse af offentlige obligationer samt private pantebreve og fordringer, jfr. ligningslovens § 4. Tilsvarende vil gælde fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, jfr. ligningslovens § 16 C.

Det foreslås derfor i *§ 35 E,* at den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1976 skal træde i stedet for anskaffelsessummen for så vidt angår værdipapirer erhvervet før den 1. januar 1976.

Efter *stk. 2* skal sparekassen eller andelskassen dog kunne vælge at lægge den faktiske anskaffelsessum til grund, men et sådant valg må træffes for hele beholdningen af værdipapirer under et.

De for sparekasser og andelskasser foreslåede overgangsregler skal efter forslaget også være gæl-

dende for de investeringsforeninger, der inddrages j under beskatning, jfr. *§ 35 F.*

Da investeringsforeningerne ikke hidtil har været undergivet offentlig kontrol, foreslås det dog, at maskiner, inventar og lignende driftsmidler skal indgå i saldoværdien med deres handelsværdi.

Til § 2.

Efter forslaget skal loven træde i kraft den 1. januar 1976.

Dette medfører, at alle indkomster, der indtjenes af sparekasser og andelskasser fra og med denne dato, inddrages under beskatning. I den hidtidige sparekasselov er sparekassernes regnskabsår fastlagt til perioden 1. april — 31. marts. I § 29 i loven om banker og sparekasser af 2. april 1974 er sparekassernes regnskabsår imidlertid fastlagt til kalenderåret. Det er endvidere som overgangsregel bestemt, at omlægningen af regnskabsår til kalenderåret skal ske pr. 1. januar 1976. Tilsvarende regler findes ikke for andelskasser.

Det findes herefter mest naturligt, at sparekassernes og andelskassernes skattepligt indtræder fra 1. januar 1976. Der stilles dog forslag om en overgangsordning, således at indkomstskatten for sparekasser og andelskasser fra 1. januar 1976 udgør 20 pct., fra 1. januar 1977 30 pct. og fra 1. januar 1973 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

Det foreslås endvidere, at de af forslaget omfattede investeringsforeningers skattepligtigt i fuldt omfang skal indtræde fra 1. januar 1976.

Bilag.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov.

Gældende lov.	*Lovforslaget.*
(Lovbekendtgørelse nr. 509 af 23. september 1975).	
1. og 2. § 1. Skattepligt i henhold til denne lov påhviler her i landet hjemmehørende:	1. og 2. § 1. Skattepligt i henhold til denne lov påhviler her i landet hjemmehørende:
l)-2) ———	l)-2) ——— 2 a) sparekasser og andelskasser,
3)-5) ———	3)-5) ——— 5 a) investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, med mindre foreningen ifølge sine vedtægter er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår at udlodde indtjente renter og udbytter.
6)	6)
3. og 4. § 3. Undtaget fra skattepligten er:	3. og 4. § 3. Undtaget fra skattepligten er:
6) Institutter godkendt i medfør af lov om realkreditinstitutter, Kreditkassen for Husejerne i Kjøbenhavn, Provinsbankernes Reallånefond, Landsbankernes Reallånefond, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Danmarks Skibskreditfond, Dansk Eksportfinansieringsfond samt sparekasser. Fritagelsen gælder dog kun for indtægt ved de pågældende institutters og institutioners almindelige statutmæssige virksomhed, men ikke for indtægt ved drift, udlejning eller bortforpagtning af fast ejendom eller ved anden erhvervsmæssig virksomhed.	6) Institutter godkendt i medfør af lov om realkreditinstitutter, Kreditkassen for Husejerne i Kjøbenhavn, Provinsbankernes Reallånefond, Landsbankernes Reallånefond, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Danmarks Skibskreditfond samt Dansk Eksportfinansieringsfond. Fritagelsen gælder dog kun for indtægt ved de pågældende institutters og institutioners almindelige statutmæssige virksomhed, men ikke for indtægt ved drift, udlejning eller bortforpagtning af fast ejendom eller ved anden erhvervsmæssig virksomhed.
7)-13) ———	7)-13) ——— 14) Den ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder oprettede fond, hvis vedtægter er stadfæstet af handelsministeren.
Stk. 2. ———	*Stk. 2.*

Gældende lov.

5.
§ **17.**

6.
§ 20. Indkomstskatten for de i § 1, stk..l, nr. 5, nævnte gensidige forsikringsforeninger samt de i § 1, stk. 1, nr. 6, nævnte foreninger m. v. udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

7.
§ 30.
Stk. 5. Ministeren for skatter og afgifter fastsætter regler om opkrævningen af skatten og om afregningen af de beløb, der efter § 23 tilfalder kommunerne. Afregningen til kommunerne skal ske senest 14 dage efter, at skatten er indgået.

8.
ox.
Stk. 2. De foran om aktieselskaber givne regler finder tilsvarende anvendelse på de i § 1, stk. 1, nr. 2, nævnte selskaber.

9.
§ 35 B.

Lovforslaget.

5.
§ **17.**

§ 17 A. Indkomstskatten for de i § 1, stk. 1, nr. 2 a, nævnte skattepligtige sparekasser og andelskasser udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst.
Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte sparekasser og andelskasser finder bestemmelserne i § 17, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

6.
§ 20. Indkomstskatten for de i § 1, stk. 1, nr. 5, nævnte gensidige forsikringsforeninger, de i § 1, stk. 1, nr. 5 a, nævnte investeringsforeninger samt de i § 1, stk. 1, nr. 6, nævnte andre foreninger m. v. udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

7.
§30. — - —
Stk. 5. Ministeren for skatter og afgifter fastsætter regler om opkrævningen af skatten og om afregningen af de beløb, der efter § 23 tilfalder kommunerne.

8.
31.
Stk. 2. De foran om aktieselskaber givne regler finder tilsvarende anvendelse på de i § 1, stk. 1, nr. 2, nævnte selskaber og på de i § 1, stk. 1, nr. 2 a, nævnte sparekasser og andelskasser.

9.
§ 35 **B.**

§ 35 C. For de efter reglerne i § 1, stk. 1, nr. 2 a, skattepligtige sparekasser og andelskasser gælder de i stk. 2-4 nævnte overgangsregler. Det skatteår, for hvilket en sparekasse eller andelskasse første gang beskattes efter reglerne i nærværende lov, benævnes i det følgende overgangsskatteåret.
Stk. 2. For overgangsskatteåret indgår maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som sparekassen ejer ved indkomstårets begyndelse, i saldoværdien, jfr. lov om skattemæssige afskrivninger m. v. (afskrivnings-

Gældende lov.

Lovforslaget.

loven), med den værdi, hvortil de er ansat i sparekassens officielle regnskab for det seneste år forud herfor. Dette beløb forhøjes med hele anskaffelsessummen for driftsmidler, der er anskaffet i første halvdel af indkomståret, samt 50 pct. af anskaffelsessummen for driftsmidler, der er anskaffet i sidste halvdel af indkomståret, og nedsættes med beløb, der i samme tidsrum er indvundet ved afståelse af driftsmidler, alt i overensstemmelse med reglerne i afskrivningsloven. Udgifter til forbedringer af driftsmidler behandles på samme måde som anskaffelsessummer. På den således fremkomne saldoværdi kan skattemæssig afskrivning foretages efter reglerne i afskrivningsloven. Ejer sparekassen ved indkomstårets begyndelse automobiler af den i afskrivningslovens § 6 A nævnte art, hvis anskaffelsessum overstiger 40.000 kr., er afskrivningsgrundlaget for hver af disse 40.000 kr. med fradrag af det beløb, hvormed det enkelte automobils anskaffelsessum er nedskrevet i sparekassens officielle status for det seneste år forud herfor. Anskaffelsessummen for automobiler som nævnt i afskrivningslovens § 6 A, som er anskaffet i indkomstårets løb, kan afskrives i overensstemmelse med nævnte paragrafs stk. 3. Ejer sparekassen ved indkomstårets begyndelse skibe, indgår disse i saldoværdien, jfr. afskrivningslovens afsnit III, med den værdi, hvortil de er ansat i sparekassens officielle regnskab for det seneste år forud for indkomståret. I øvrigt beregnes saldoværdien for skibe og afskrivningen herpå i overensstemmelse med afskrivningslovens regler.

Stk. 3. Ved opgørelse af et i afskrivningslovens § 4, stk. 1, omhandlet tab på driftsmidler anskaffet forud for den 1. januar 1976, skal sparekassen som anskaffelsessum anvende den værdi, hvormed det pågældende driftsmiddel er indgået i saldoværdien, jfr. ovenfor.

Stk. 4. For sådanne bygninger eller installationer, der i overensstemmelse med reglerne i lov om skattemæssige afskrivninger m. v. kan afskrives, og som er erhvervet (fuldført) forud for begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for overgangsskatteåret, sker afskrivningen på grundlag af den værdi, hvor-

Gældende lov.

Lovforslaget.

med de indgår i ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret, reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens eller installationens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode. Sparekassen kan dog vælge at afskrive på grundlag af anskaffelsessummen reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den fcrlobne tid af bygningens eller installationens afskrivningsperiode cg den samlede afskrivningsperiode. Det er en betingelse, at anskaffelsessummen dokumenteres at være højere end den i 1. punktum nævnte værdi. På det således fremkomne grundlag kan afskrivning på bygninger eller installationer foretages i overensstemmelse med bestemmelserne i afskrivningsloven.

§ 35 D. Ved opgørelse af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v. (lovbekendtgørelse nr. 435 af 18. juli 1973) § 2, nr. 13, træder ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret i stedet for anskaffelsessummen, såfremt ejendommen er erhvervet før den 1. januar 1976. Sparekassen kan dog vælge at lægge anskaffelsessummen til grund, såfremt denne dokumenteres at væie højere end den i 1. punktum nævnte værdi.

Stk. 2. Har sparekassen forud for overgangsskatteåret været skattepligtig af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, jfr. § 13, 3. punktum, i nævnte lov, skal sparekassen ved afståelse af ejendommen endvidere beskattes af den forud for overgangsskatteåret efter disse regler indtrådte fortjeneste. Ved opgørelse af denne fortjeneste lægges det efter stk. 1 som anskaffelsesudgift anvendte beløb til grund som afståelsessum.

§ 35 E. Ved sparekassens opgørelse af fortjeneste eller tab efter § 4 og § 16 C i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (lovbekendtgørelse nr. 350 af 6. juni 1975) for så vidt angår værdipapirer erhvervet før den 1. januar 1976, træder den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1976 i stedet for anskaffelsessummen.

Stk. 2. Sparekassen kan dog med virkning for samtlige værdipapirer anskaffet før den

Gældende lov.

Lovforslaget.

1. januar 1976 vælge at lægge den faktiske anskaffelsessum til grund ved opgørelsen efter stk. 1.

§ 35 F. For de efter reglerne i § 1, stk. 1, nr. 5 a, skattepligtige investeringsforeninger finder de i § 35 C, § 35 D og § 35 E fastsatte overgangsregler tilsvarende anvendelse. Dog skal maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som investeringsforeningen ejer ved indkomstårets begyndelse, indgå i saldoværdien med deres handelsværdi.

§ **36.**———

§ **36.**———